

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

AKTUALIZÁCIA

Plán rozvoja obce Senné je vlastníctvom, imaním obce Senné.

Plán rozvoja obce Senné je autorským dielom združenia slovedu, o.z.

Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií sú vyhradené pre spracovateľa projektu – združenie slovedu, o.z. a sú jeho vlastníctvom.

Akokoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku, alebo jeho jednotlivých častí, alebo iné zneužitie má za následok trestnoprávnu zodpovednosť!

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

Názov:	Program rozvoja obce Senné na roky 2015 – 2022
Územné vymedzenie :	Košický samosprávny kraj Obec: Senné
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	2. december 2015
Dátum platnosti:	1. január 2016
Publikovaný verejne:	15. december 2015
Spracovateľ:	slovedu, občianske združenie Jesenná 6, 040 01 Košice, IČO: 42247438 Registrácia: Ministerstvo vnútra SR VVS/1-900/90-391 53

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

OBSAH

ÚVOD		5
	1. PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ	5
	1.1 ÚČEL AKTUALIZÁCIE PLÁNU ROZVOJA OBCE A JEHO PRÍPRAVA	5
	1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PLÁNU ROZVOJA OBCE	5
	1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PLÁNU ROZVOJA OBCE	6
	1.4 VÝCHODISKOVÉ KONCEPČNÉ DOKUMENTY	6
	1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV	6
	1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	7
	1.7 OSNOVA PLÁNU ROZVOJA OBCE	11
A	ANALYTICKÁ ČASŤ	12
	2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCI SENNÉ	12
AI	ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	17
	3. KRAJINA	17
	4. OBYVATEĽSTVO	18
	5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE	20
	6. ŠKOLSTVO	21
	7. EKONOMIKA A RIADENIE SAMOSPRÁVY	21
	8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	22
	9. KULTÚRA A ŠPORT	23
	10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI	23
	11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE	23
AII	ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	24
	12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCI	24
	13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY	26
	14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	26
	15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	26
	16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A POZORUHODNOSTI	28
	17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCE	29
AIII	ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA A SWOT	30
B	STRATEGICKÁ ČASŤ	33
	18. VYMEDZENIE POJMOV	33
	19. VÍZIA OBCE	33
	20. PRIORITY A CIELE	33
	21. ZÁPIS O VEREJNOM PREROKOVANÍ STRATEGICKEJ ČASTI PLÁNU ROZVOJA OBCE	38
C	PROGRAMOVÁ ČASŤ	39
	22. PREHĽAD OPATRENÍ	39
	23. INDIKÁTORY OPATRENÍ	47
D	REALIZAČNÁ ČASŤ	49
	24. MANAŽMENT PLÁNU ROZVOJA OBCE	49
	25. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PLÁNU ROZVOJA OBCE	50
	26. KOMUNIKÁCIA PLÁNU ROZVOJA OBCE	52
	27. AKČNÝ PLÁN NA ROKY 2016 - 2017	52
E	FINANČNÁ ČASŤ	53
ZÁVER		56
	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	57

ÚVOD

Obec Senné plánovanie svojho rozvoja deklarovala v roku 2005, kedy bol prijatý prvý dokument Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Realizácia aktivít podľa tohto plánu sa osvedčila. Investície a projekty, ktoré obec realizovala boli koordinované a nie náhodilé. Úspešné boli aj viaceré projekty a granty, ktoré obec pre svoj rozvoj využila. Pre programovacie obdobie 2014 – 2020, s presahom do roku 2022 sa obec Senné rozhodla PHSR aktualizovať v nadväznosti na aktuálnu legislatívu, ako aj v nadväznosti na priority a ciele Stratégie Európa 2020.

Aktualizovaný Plán rozvoja obce Senné je koncepčný dokument, ktorý hodnotí predchádzajúce obdobie z hľadiska naplnenia plánovaných cieľov, popisuje kľúčové javy v obci, hodnotí ich a navrhuje k nim dlhodobé priority a opatrenia. Ich realizácia by mala viesť k pozitívnemu rozvoju daného územia. Plán rozvoja odpovedá na otázku, ako naďalej koordinovať činnosť vo vnútri obce, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov obce. Aktualizovaný Plán rozvoja obce je materiálom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“. Zároveň využíva skúsenosti z realizácie pôvodného PHSR, využíva silné stránky a príležitosti a minimalizuje slabé stránky v prospech stanovenia reálnych cieľov.

1. PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ - AKTUALIZÁCIA

1.1 ÚČEL AKTUALIZÁCIE PLÁNU ROZVOJA OBCE A JEHO PRÍPRAVA

Kľúčovou ambíciou pri príprave aktualizácie Plánu rozvoja obce je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie plánovať tak, aby z toho mala obec a jej obyvatelia čo najväčší úžitok. Skúsenosť z predchádzajúcich rokov potvrdila, že šikovným manažmentom sa to dá.

Plán rozvoja obce Senné do roku 2022 je strednodobým plánom pre pokračovanie naštartovaných dlhodobých procesov, ktoré vedú ku zlepšeniu sociálno-ekonomických podmienok života obce a jej obyvateľov. Úzko nadväzuje na PHSR, ktorý obec prijala v roku 2008. Je návodom pre individuálne projekty obce, jej podnikateľského zázemia, spolkov, či záujmových organizácií pri spoločnom úsilí o vlastný rozvoj. Plán rozvoja obce slúži ako podklad pre zdôvodňovanie finančných potrieb pri využívaní štátnych zdrojov a súčasne je potrebnou podmienkou k získaniu dotácií z fondov Európskej únie (EÚ).

Starosta obce Senné poveril aktualizáciou rozvojového dokumentu obce odborníkov občianskeho združenia slovedu, ktoré sa dlhodobo zaoberá aktivitami v prospech obcí. Spoločne stanovili pracovnú aj riadiacu skupinu. Kľúčovým partnerom spracovateľa sa stalo obecné zastupiteľstvo. Starosta obce prihliadal na záujmy rozvoja obce, ale aj na záujmy podnikateľov a ďalších subjektov, ktoré priamo aj nepriamo svojim pôsobením ovplyvňujú rozvoj obce a regiónu. Plán rozvoja obce tak svojim reálnym obsahom zodpovedá potrebám obce, ale aj potrebám jednotlivých subjektov v nej pôsobiacich.

1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PLÁNU ROZVOJA OBCE

NÁZOV DOKUMENTU	Program rozvoja obce Senné na roky 2015 - 2022
FORMA SPRACOVANIA	Plán rozvoja obce Senné je spracovaný „na kľúč“ s podporou reprezentantov zúčastnených ne jeho tvorbe a spracovaní. Pri spracovaní Plánu rozvoja je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Plánu rozvoja boli doplňované, pripomienkované poslancami s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol obecný úrad, Štatistický úrad, Katastrálny úrad a ďalšie. Spracovatelia vychádzali z poznatkov od manažmentu obce, využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Plán rozvoja obce je v súlade s koncepčnými dokumentmi vyššieho územného celku aj v súlade s aktuálnou legislatívou.
RIADENIE PROCESU SPRACOVANIA	Proces spracovania aktualizácie Plánu rozvoja koncepčne aj metodicky riadil spracovateľ: slovedu, o.z. Manažéri za spracovateľa:

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

	JUDr. Monika Jurčová Ing. Alžbeta Naďová Riadiaca skupina: Peter Saboslai Ing. Monika Biharyová Agnesa Padová Pracovná skupina: Ján Čalfa MVDr. Ján Išky Helena Dupejová Anna Halášová Ján Papcún Štefan Gurgul' Ľubomír Andrejo
OBDOBIE SPRACOVANIA	Plán rozvoja obce bol spracovaný v období júl 2015 – november 2015
FINANCOVANIE SPRACOVANIA	Plán rozvoja obce bol spracovaný v nadväznosti na Zmluvu o dielo medzi obcou a spracovateľom za dohodnutú cenu za dielo.

Zdroj: spracovateľ

1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PRO

TERMÍN: júl - november 2015	VII	VIII	IX	X	XI
Úvod					
Analytická časť					
Strategická časť					
Programová časť					
Realizačná časť					
Finančná časť					
Záver					

Zdroj: spracovateľ

1.4 VÝCHODISKOVÉ KONCEPČNÉ DOKUMENTY

Právnym rámcom spracovania Programu rozvoja obce sú ustanovenia zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Rovnako dôležitým východiskom pre aktualizáciu Plánu rozvoja obce je pôvodný PHSR z roku 2005, kedy obec Senné položila základy dobrých podmienok na využívanie miestnych možností a zdrojov k svojmu trvalému rozvoju. Tieto cenné skúsenosti využíva obec pri tvorbe a schvaľovaní aktualizácie dokumentu Plánu rozvoja obce. Aktualizácia Plánu rozvoja obce sa opiera aj o viacročný rozpočet obce.

1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

NÁZOV DOKUMENTU	PLATNOSŤ DOKUMENTU	ÚROVEŇ DOKUMENTU	ZDROJ
Stratégia Európa 2020 a Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020	2020	nadnárodná	www.mindop.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	národná	www.mindop.sk
Integrovaný regionálny operačný program „IROP“	2020	národná	www.mindop.sk

Zdroj: spracovateľ

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Od roku 2005, kedy dol spracovaný, schválený a prijatý prvý Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Senné prešla obec viacerými pozitívnymi zmenami a realizovala viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov obce, regiónu a jeho okolia. Vďaka šikovnému manažmentu obce, predovšetkým vďaka aktívnemu a skúsenému starostovi sa obec zapojila do prípravy a následnej realizácie viacerých investičných projektov a grantov, ktoré by bez takejto finančnej pomoci nebolo možné realizovať. Obec úspešne využila nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a mohla tak realizovať prioritné investičné aktivity, na ktoré by veľmi ťažko vedela vyčleniť finančné prostriedky z vlastných zdrojov. Okrem investičných aktivít obec využila aj viaceré „mäkké“ projekty predovšetkým v oblasti ľudských zdrojov. Podrobné hodnotenie realizácie aktivít pôvodného PHSR je uvedené v tabuľke.

ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU		ROK REALIZÁCIE
4.2. Vybudovanie Areálu zdravia (vodná nádrž, detský bazén, volejbalové ihrisko, detské ihriská, pieskoviská, kryté ohniská) s využitím aj pre zimnú sezónu			Detská cyklodráha		2007
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
100 000 Sk	Nadácia Pontis	100 000 Sk	0 Sk	Najdôležitejšie pri všetkých aktivitách je to, aby deti, mládež, dospelí zmysluplne trávil svoj voľný čas a venovali sa činnosti, ktorá ich napína. Cyklodráha sa stala nedeliteľnou súčasťou ihriska. Projekt sa realizoval v areály futbalového štadióna.	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU		ROK REALIZÁCIE
1.7. Rekonštrukcia verejného osvetlenia 1.8. Rekonštrukcia miestneho rozhlasu			Rekonštrukcia a modernizácia miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia		2007
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	PROSTRIEDKY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
110 000 Sk	Ministerstvo financií SR	100 000 Sk	10 000 Sk	Cieľom bola rekonštrukcia verejného osvetlenia, ktorý bol vo veľmi zlom stave, dochádzalo k pravidelným skratom vo vedení a následnom výpadku verejného osvetlenia. Ďalším cieľom bola rekonštrukcia a modernizácia miestneho rozhlasu z dôvodu zastaraných, fyzicky poškodených reproduktorov, poškodených oceľových stĺpov a hliníkových vodičov rozhlasového vedenia.	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU		ROK REALIZÁCIE
3.4. Úprava a budovanie plôch a zariadení verejnej zelene v intraviláne obce			Voda v studni – život v studni		2008
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
50 000 Sk	Centrum pre filantropiu, grantový program Tu sa nám páči, tu chceme žiť	50 000 Sk	0 Sk	Obnovením starej obecnej studne sa uchovalo dedičstvo našich predkov a vytvoril sa priestor pre vyzdvihnutie takej hodnoty, akú si zaslúži voda – nositeľka života. Cieľom bolo, aby sa kus betónu premenil na estetický prameň približujúci život, kultúru a tradíciu jednej historickej etapy našej obce pre súčasnú generáciu.	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU		ROK REALIZÁCIE
1.8. Rekonštrukcia miestneho rozhlasu			Rekonštrukcia a modernizácia miestneho rozhlasu		2008
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	PROSTRIEDKY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
	Ministerstvo	70 000 Sk	7 000 Sk	Cieľom bola rekonštrukcia a modernizácia miestneho	

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

77 000 Sk	financií SR			rozhlasu z dôvodu zastaraných, fyzicky poškodených reproduktorov, poškodených ocelových stĺpov a hliníkových vodičov rozhlasového vedenia.
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
			Renovácia troch kostolných zvonov	2008
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	PROSTRIEDKY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
247 500 Sk	Ministerstvo financií SR	225 000 Sk	22 500 Sk	Cieľom bola renovácia 3 kostolných zvonov, ktorá pozostávala z ich čistenia
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
4.7. Rozvoj kultúrnych aktivít(festivaly, prezentácia folklóru, zvykov a tradícií, trhov, výstav)			Oslavy prvej písomnej zmienky o obci Senné, 735. výročie	2009
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
1 660 €	Nafta, a.s.	1 660 €	0 €	Cieľom bolo usporiadanie osláv prvej písomnej zmienky o obci Senné
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
1.8. Rekonštrukcia miestneho rozhlasu			Rekonštrukcia a modernizácia rozhlasu	2009
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	PROSTRIEDKY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
4 000 €	Ministerstvo financií SR	4 000 €	0 €	Cieľom bola rekonštrukcia a modernizácie rozhlasu v obci.
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
3.1. Odstránenie nelegálnych (čiernych) skládok komunálneho odpadu			Čistý valal	2009
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
600 €	Mikrograntový program Podpora partnerstiev v našom kraji	600 €	0 €	Cieľom bolo vyčistenie divokých skládok a na ich mieste vysadenie nových drevín.
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
1.12. Rekonštrukcia a využitie školskej budovy			Stavebné úpravy ZŠ Senné	2010
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
	Program rozvoja vidieka			Zmena účelu užívania na kultúrny dom.
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
3.4. Úprava a budovanie plôch a zariadení verejnej zelene v intraviláne obce			Zelený ostrovček	2010
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
400 €	Mikrograntový program	400 €	0 €	Cieľom bola revitalizácia verejného priestranstva výsadbou okrasných drevín.

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

Podpora partnerstiev v našom kraji					
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY		NÁZOV PROJEKTU			ROK REALIZÁCIE
3.2. Výstavba oddychovej zóny v centre obce (parková zeleň, okrasné dreviny, kvetinová výzdoba, záhradná architektúra-lavičky, altánky)		Obecný park			2010
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
4 177,64 €	Nadácia Dexia banky	3 481,37 €	696,27 €	Cieľom projektu bolo vytvorenie oddychovej zóny pre občanov obce, ale aj pre domácich a zahraničných návštevníkov. Vysadila sa zeleň, okrasné stromčeky, osadili sa lavičky, fontánka a drevený mostík cez priekopu.	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY		NÁZOV PROJEKTU			ROK REALIZÁCIE
		Manažment zrážkových vôd – odvodňovací systém v obci I. etapa			2011
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
3 319 €	Program obnovy dediny	3 319 €	0 €	Cieľom bola komplexná realizačná projektová dokumentácia zohľadňujúca identitu a charakter lokálneho vidieckeho prostredia za použitia technológií, ktoré sú šetrné a vhodné pre vidiecke životné prostredie	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY		NÁZOV PROJEKTU			ROK REALIZÁCIE
		Manažment zrážkových vôd – odvodňovací systém v obci Senné II. etapa			2011
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
3 500 €	Nadácia SPP	3 500 €	0 €	Cieľom projektu je zabezpečiť dostatok vodných zdrojov počas celého roka bez zbytočných výkyvov, jednak po stránke kvalitatívnej, ale aj kvantitatívnej. Rekonštrukcia chodníkov je nutná z hľadiska bezpečnosti.	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY		NÁZOV PROJEKTU			ROK REALIZÁCIE
		Rekonštrukciu Domu smútku			2011
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	PROSTRIEDKY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
7 800 €	Ministerstvo financií SR	7800 €	0 €		
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY		NÁZOV PROJEKTU			ROK REALIZÁCIE
		Rekonštrukcia strechy kostola Navštívenia Panny Márie v Sennom			2012
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
	Nadácia SPP, Košický samosprávny kraj		0 €		
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY		NÁZOV PROJEKTU			ROK REALIZÁCIE
2.12. Vytvorenie stratégie spoločenskej a priestorovej integrácie rómskeho etnika		Komunitné centrum o obci Senné			2012

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZÍSKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
	Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť		0 €	Cieľom je vytvoriť spoločný priestor na stretávanie všetkých občanov obce, čím sa eliminuje sociálna izolácia, zabezpečí sa priestor pre sociálnu integráciu a zároveň sa zvýši vzájomná akceptácia kultúrnych a etnických odlišností.
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
			Podporme mladých futbalistov	2013
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZÍSKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
1 204,16 €	Nadačný fond Slovenskej sporiteľne v Nadácii Pontis	1 204,16 €	0 €	nákup športového vybavenia pre Obecný futbalový klub Senné: bola zakúpená sada futbalových dresov, futbalové siete na bránku, futbalové lopty, brankárske rukavice a uskutočnila sa rekonštrukcia futbalového ihriska
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
			publikácia Cesta dejinami obce Senné	2013
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZÍSKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
2 000 €	Nafta a.s.	2 000 €	0 €	Vydaná publikácia.
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
			Bezpečná obec Senné	2013
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZÍSKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	PROSTRIEDKY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
6 000 €	Ministerstvo vnútra SR	6 000 €	0 €	Vybuďovala sa sieť kamier, ktoré zabezpečujú nepretržité monitorovanie a následné záznamy z diania v obci s cieľom ochrany života, zdravia a majetku občanov.
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
3.3. Realizácia verejného kompostoviska			Triedený zber a úprava biologicky rozložiteľného odpadu	2014
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZÍSKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
50 000 €	Enviromentálny fond z oblasti Rozvoja odpadového hospodárstva	50 000 €	0 €	Je zameraný na vybavenie obce potrebnou technológiou ,ktorá bude slúžiť na úpravu obecnej zelene, trávnikov, ihrísk a iných trávnatých plôch, ktoré spravuje obec s následných zakúpením zberných nádob, ktoré budú slúžiť na uloženie biologicky rozložiteľného odpadu. 50 000 eur – traktor s príslušenstvom /čelný nakladač, lopata, paletizačné vidly./
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE
			Rekonštrukcia ústredného kúrenia v budove Obecného úradu	2014
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZÍSKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	PROSTRIEDKY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS
7 000 €	Nafta, a.s.	Ministerstvo financií SR	0 €	
	2 000 €	5 000 €		
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU	ROK REALIZÁCIE

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

4.3. Vybudovanie malého prírodného amfiteátra			Vybudovanie interiérového a exteriérového dreveného pódia		2014
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	PROSTRIEDKY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
4 200 €	Ministerstvo financií SR	4 200 €	0 €	Vybudovanie interiérového a exteriérového dreveného pódia spolu s lavičkami.	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU		ROK REALIZÁCIE
			Obecný úrad a materská škola – stavebné úpravy		2014
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
31 488 €	Enviromentálny fond	29 913,60 €	1 574,41€	Výmena okien a dverí na budove Obecného úradu a materskej školy.	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU		ROK REALIZÁCIE
3.2. Výstavba oddychovej zóny v centre obce (parková zeleň, okrasné dreviny, kvetinová výzdoba, záhradná architektúra-lavičky, altánky)			Parková výsadba v obci Senné		2015
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
5 104 €	program Zelené oázy	4 847 €	257 €	Vybudovanie parku za kultúrnym domom.	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU		ROK REALIZÁCIE
			Bezpečnosť v obci Senné		2015
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	PROSTRIEDKY ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
5 000 €	Rada vlády SR	4 000 €	1 000 €	Vybudovanie osvetlenia na cintoríne a inštalovanie merača rýchlosti v obci.	
ČÍSLO OPATRENIA NÁZOV AKTIVITY			NÁZOV PROJEKTU		ROK REALIZÁCIE
4.2.Vybudovanie Areálu zdravia (vodná nádrž, detský bazén, volejbalové ihrisko, detské ihriská, pieskoviská, kryté ohniská) s využitím aj pre zimnú sezónu			Dobudovanie Dreveného altánku a detského ihriska		2015
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	ZISKANÉ PROSTRIEDKY, GRANTY	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	POUŽITÉ VLASTNÉ ZDROJE	POPIS	
2 000 €	Nadácia SPP	2 000 €	0 €		

Zdroj: obec Senné, 2015

1.7 OSNOVA AKTUALIZOVANÉHO PLÁNU ROZVOJA OBCE

Plán rozvoja obce formuluje aktuálne kľúčové problémy obce, jasne definuje jej strategické ciele, rozvojové priority a opatrenia. Navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v prospech obyvateľov. Plán rozvoja obce je spracovaný v zhode s programovými princípmi Európskej únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora. Plán rozvoja je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia aj kultúrneho dedičstva. Jeho obsahová štruktúra zodpovedá aktuálnym potrebám a člení sa na

- Úvod
- Analytická časť
- Strategická časť
- Programová časť

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

- Realizačná časť
- Finančná časť
- Záver
- Prílohy

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCI SENNÉ

2.1 PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV

Katastrálna výmera obce: **1 924,83 ha**

Počet obyvateľov k 30. 9. 2015: **732**

2.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE

Obec Senné sa nachádza na východe Košického kraja, južne od mesta Michalovce pri ceste III. triedy v smere z Michaloviec do obce Vojany neďaleko od štátnej hranice s Ukrajinou v nadmorskej výške 101 m. Seniansky chotár sa rozprestiera na Východoslovenskej nížine, na nánosovom vale Čiernej vody. Severozápadná časť územia obce je rovina s čiastočne sprášovými pôdami, východnú a južnú časť tvorí nevýrazná Senianska zníženina v zaplavovanom území Čiernej vody.

Obrázok 1 Mapa polohy obce Senné

2.3 HISTÓRIA OBCE

Matej Bel v 1.pol. 18. storočia obec charakterizuje takto: „ Obec obsadila ten kraj, kde sa močaristá Čierna voda prelieva do Uhu. Polia má úrodné a príjemné. Meno nesie podľa hojne nakoseného sena.“

V stredoveku patrilo Senné do najpočetnejšej skupiny stredne veľkých dedín v Uzskej župe. Severne od Senného sa nachádzalo slovanské hradište. Onú polohu a priľahlé polia ešte v 14. storočí pomenúvali maďarizovaným názvom nepochybne koreniacom v názve Gradište. Doklad o priľahlom poli poznáme z roku 1302, pričom vtedy tam mohlo byť aj poddanské sídlisko. Hradište vybudovali a využívali obyvatelia Senného, Palína alebo Stretavy pred 11. storočím. Kráľovič Štefan v roku 1263 odmenil šľachtica Jakuba syna Gregora z Pányoka za vojenské zásluhy tak, že mu daroval niekoľko dedín v Užskom komitáte, medzi nimi aj Senné. Z obsahu listiny vyplýva, že dedina jestvovala skôr, pričom bola kráľovským majetkom.

Senné sa v písomnostiach z 13. a 14. storočia vyskytuje vo viacerých pravopisných obmenách názvu, pričom od 15. storočia sa maďarizovaný názov ustálil v tvare Zenna. Sotva možno pochybovať o tom, že koreni v slovenskom slove seno. Vzhľadom na močaristý ráz priľahlého územia predpokladáme, že obyvatelia starších slovenských dedín, teda Stretavy a Palína využívali a priliehavo pomenúvali lúčne pozemky, na ktorých dorábali seno. Keď tam vybudovali obydlia, sídlisko dostalo nárečový názov Senná (Ves). Jestvovanie tamojšieho osídlenia možno sledovať od 9.-10. storočia, pričom súvislé trvalo aj neskôr. Časť desiatku od senianských sedliakov patrila v 13.-14. storočí kanonikom Jágerskej kapituly. Zostávajúca časť desiatku patrila senianskemu farárovi. O miestnom kostole je doklad z roku 1319, avšak jestvoval skôr. V 30. rokoch 14. storočia v ňom pôsobil farár Andrej. Farský kostol v Sennom stál aj v nasledujúcich storočiach. Doteraz sa však nepodarilo zistiť, ktorému patrónovi bol v stredoveku zasvätený. Okolo roku 1564 a aj v prvej polovici 17. storočia tam pôsobili protestantskí kazatelia. Senné bolo vo vlastníctve šľachtica Jakuba od roku 1263. Jeho potomkovia, šľachtici z Pányoka zostali zemepánmi dediny len do polovice 14. storočia. Neskôr patrila šľachticom z Pavloviec a v 16. storočí Dobóovcom z Ruskej. V druhej polovici 16. storočia tam mali zemepáni kúriu so záhradou, ktorú udržiaval záhradník. Senianski sedliaci okrem richtára boli v roku 1427 zdanení daňou kráľovi od 24 port. Z toho vyplýva, že v sídlisku stálo najmenej 25 obývaných sedliackych domov. Neskôr sa väčšina sedliakov odsťahovala alebo schudobnela. V roku 1567 zdanili tri sedliacke domácnosti na celých a dve na polovičných usadlostiach, teda od 4 port. Ďalších 6 domácností bolo želiarskych. V roku 1588 zdanili dve sedliacke domácnosti na celých, dve na polovičných a dve na štvrtinových usadlostiach, spolu od 3,5 porty. Richtár hospodáril na polovičnej usadlosti, 11 domácností bolo želiarov a sluhov, dvaja muži boli drábmami a jeden záhradníkom. Títo daň kráľovi neplatili. V roku 1599 stálo v sídlisku 26 obývaných poddanských domov. Pravda, bol tam aj kostol, fara, škola a kúria.

Po sídliskovom úpadku v prvej polovici 16. storočia sa dedina opäť zväčšila. Na prelome 16. a 17. storočia bolo Senné stredne veľkou dedinou. Okrem poddaných tam bývali aj zemepáni a osadenstvo fary. Avšak v 17. a začiatkom 18. storočia poddaných ubúdalo. Roku 1715 bolo len 5 sedliackych domácností, roku 1720 už 11. Pravda, bývali tam aj zemanovia a v kostole opäť pôsobili katolícki faráři. Senné bolo slovenskou dedinou.

Uličný, F.: Dejiny osídlenia Uzskej župy

Dejiny obce od 18. storočia

V 18. storočí zamokrené okolie Senného neprinášalo obyvateľom iba trápenie, lebo po stáročia sa s ním zžili natoľko, že sa z vodného živlu naučili aj ťažiť. V úrodných rokoch dávali senianske polia na vtedajšiu dobu celkom slušnú úrodu a lúky množstvo kvalitného sena, prebytky ktorého mohli obyvatelia prostredníctvom furmanov predávať vo vzdialenejšom, na seno chudobnejšom okolí. Ak vodný živel uberal z úrody, obyvatelia si skromnú potravinovú základňu aspoň čiastočne dopĺňali rybárčením a lovom. M. Bel o tom píše: "Keď sa toky rozvodnia, začnú zaplavovať lesy a lúky. Uprostred nich sú viaceré preliačiny a vykopané jamy, ktoré sa naplnia vodou a rybami. Potom pri opadnutí vôd obyvatelia starostlivo zahatajú výtok z týchto jám. Keď vody celkom opadnú, nachytajú tam veľké množstvo rýb. Keď voda stúpa, zvieratá vyhľadávajú kopčeky a vyvýšené miesta. Húfne sem pribiehajú srnky a zajace, aby ne zahynuli v krútnavách. Vtedy sa sedliaci plavia na dlabaných člnoch a chytajú zvieratá sčasti živé, sčasti ich pobijú palicami a kyjmi." Tento spôsob lovu rýb pretrval až do nášho storočia. Zároveň sa však používali aj mnohé zdokonalené formy V expozícii Zemplínskeho múzea sú zachované rôzne druhy podomácky zhotoveného rybarskeho náradia, siete na nastráženie, na hádzanie z ruky, krížové siete na žrdiach, podberáky, dômyselné košinové pasce, harpúny, udice, koše a celý rad ďalších pomôcok, z ktorých mnoho pochádza zo Senného. Lovenie 10 až 15 metrov dlhými, 1,2 m vysokými sieťami -nevodmi- v Sennom zaviedol až v tridsiatych rokoch

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

švajčiarsky rybár od Bodenského jazera Brauharnt, ktorého sem za tým účelom povolal Gábor Sztáray. V múzeu sa nachádza aj z kmeňa stromu vydlabaný čln, aké sa podľa svedectva M. Bela používali už pred 250 rokmi. Vyrábali ich zväčša korytárski majstri z dubových, prípadne topoľových alebo vrbových kmeňov. Ešte v medzivojnovom období nášho storočia, kedy tieto rýchle, ale labilne člny, nazývané hajovy, začali vytláčať pomalšie, ale stabilnejšie pramice tzv. ladíky, vlastnila aspoň jeden čln každá rodina v Sennom. Pravda, neslúžili iba na lov rýb, ale mali širšie využitie. Počas záplav poslúžili aj na zber nakôpkovaného sena a ako dopravný prostriedok. Dubové lesy v chotári obce boli v minulosti základňou pre voľný chov ošípaných. M. Bel. nás informuje. "Všetka sláva lesov spočíva v úrode žaludov. Osoh z tejto ich vlastnosti majú nielen domáce stáda sviň, ale vyživía sa tu aj cudzie, ktoré sem ľudia priháňajú, aby sa pásli." Po výrube dubín sa voľný chov ošípaných presťahoval do gazdovských dvorov, ale v obci ešte dlho, až do roku 1975, pretrvával voľný chov husí, ktoré sa v obrovskom, takmer šesťtisícovom krdli potulovali po mokradiach až k susedným dedinám od jari do jesene. Vtedy sa vracali - každý krdlik do svojho dvora. Najchudobnejším obyvateľom obce poskytovali obživu aj močiare G. S. Ehrenheim uvádza, že tak niektorí žili po celé generácie "v blízkosti pramočiarov. Tie boli ich komorou, poskytovali stavebný materiál na ich chalúpky, kurivo a krmivo pre domáce zvieratá. Tí ľudia boli výbornými pozorovateľmi fauny, flóry a poveternostných javov. Poznali čas a miesta ľahu vtákov, vedeli ako sa k nim nepozorovane priblížiť." Svoje poznatky si odovzdávali z generácie na generáciu. V čase panských poľovačiek boli nepostrádateľnými pozorovateľmi lovcov, ich člnkármi i nosičmi. Medzi posledných z nich patrili v rokoch 1927 -44 podľa záznamov kaštieľneho denníka Juraj, Jozef, Jan a Michal Jožiovci, ale aj niekoľko ďalších. Niektorí z nich, napr. Ján Roškovský, Ján Kuchta a i. po vojne poskytovali cenné služby aj ornitológom. V 18. storočí sa medzi vlastníkami Senného objavuje barónsky rod Vécsey, ktorý obec podľa rodinnej tradície získal spolu s inými majetkami v užskej župe do dedičstva od rodu Csápy. Okolo roku 1740 časť obce patrila aj Pethóovcom. Obidva rody tu vtedy mali kaštiele, z ktorých sa zachoval iba väčšejovský. Tento rod napomáhal rekatolizácii. Údajne až do roku 1718, kedy protestanti vrátili kostol katolíkom, sa v ich kaštieli konali aj katolícke bohoslužby a vo forme kaplána pretrvával farský administrátor. V roku 1718 ním bol rehoľník Klement. Rehoľníci, minoriti a františkáni tu pôsobili aj v ďalších rokoch, v dôsledku čoho sa v obci zaužívalo pre kňazov oslovenie páter, používané ešte v 19. storočí, teda v čase, keď farnosť už dávno mala miestnych farárov. V roku 1749 bol r.kat. administrátorom Ladislav Véczey a po ňom opäť najmenej dvaja rehoľníci. R.kat. cirkev zaviedla po r. 1563 zoznamy krstených, sobášených a zomrelých osôb - matriky. Staršia literatúra uvádza že v Sennom sa viedli od roku 1718, dnes ich však nepoznáme. Najstaršie známe matriky sú tu z roku 1778. Š.Halás z nich pre roky 1778-1782 zisti1 ako krstiacich kňazov minoritu Jána Mondoviča, ktorý tu krstil popri miestnom fararovi Martinovi Leporisovi a minoritu Fr. Klemensa Krišíka(?), krstiaceho v r. 1779 popri Štefanovi Kellerčíkovi pôsobiacom tu v rokoch 1779 až 1782. Možno predpokladať, že ide o pretrvávanie väzieb rodu Vécsey na rehoľníkov z čias pred riadnym obnovením r.kat. farnosti v roku 1718. Významné postavenie v senianskej vetve rodu dosiahol barón Mikuláš Vécsey starší, ktorý zastával nejaký čas funkciu satmárskeho župana. Oženil sa s barónkou Máriou Orciovou (Orczy 1751 - 1805). V roku 1779 priviedla v Sennom na svet dcéru Juditu-Leopoldínu. Jej krstnými rodičmi sa stali gróf Ján Barkóczy a grófká Leopoldína Stárajová, čo poukazuje na dlhodobú spriaznenosť týchto rodov. Z piatich detí týchto rodičov sa v roku 1789 narodil vari najvýznamnejší člen rodu Mikuláš Véczey mladší. Bol členom kráľovskej komory, v rokoch 1826-46 županom Satmárskej stolice, c. k. komorníkom, skutočným vnútorným tajným radcom, rytierom Radu sv. Štefana, predovšetkým však významným vodohospodárom, ktorý sa venoval budovaniu vodných diel. Zomrel v roku 1854. Neskôr zdedil panstvo Jozef Véczey, už spomínaný člen Spoločnosti Senné - Blatá. V roku 1861 sa oženil s Blankou Dessewffy. Krátko nato sa odsťahovali do Nyírasólódu a Budapešti. Poľovné právo na senianskom panstve preto prepustil synom Vincenta Sztáraya Teodorovi, Ferdinandovi a Viktorovi. Začína obdobie slávnych senianských poľovačiek. Po smrti Jozefa V. (1902) panstvo prechádza na jeho syna Ladislava V. Ten sa častejšie zdržiaval v kaštieli a ako sme už spomínali, počas 1. svetovej vojny dal vyrábať dubový les na Moľve. Medzitým se spomínaný Ferdinand Sztáray (1818 - 1893) bývajúcí v Trnave nad Laborcom druhýkrát oženil a vzal si Jozefovu sestru Gabrielu Vécseyovú (+ 1896). Mal s ňou päť detí, z ktorých sa Nandina vydala za budúceho veľkého milovníka tunajších poľovačiek, Františka Schytru de Ehrenheim. Najmladším synom Ferdinanda Sztáraya a Gabriely Vécseyovej bol Gabriel(1866-1941), spomínaný užhorodský župan, vášnivý poľovník a zakladateľ senianskej zbierky trofejí. Mal sa stať dedičom obrovského majetku bezdetného Antona Sztáraya (1839- 1893), ale práve kvôli senianskej poľovačke si natoľko pohneval bohatého strýka (pra jarný lov slúk v Trnave nad Laborcom a v Sennom ho nechal samotného na poľovačke v Egypte, že ten zmenil závet a namiesto Gábora určil za dediča jeho bratranca Alexandra. Alexander Sztáray (1862 - 1948), ktorý tak nečakane prišiel k obrovskému michalovskému majetku sa oženil s Ladislavovou sestrou Pavlínou Vécseyovou, s ktorou mal štyri deti. Ladislav Vécsey pred smrťou (+ 1924), odkázal svoj rozľahlý

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

majetok, ktorý sa po pozemkovej reforme značne zmenšil, mladšiemu z dvoch synov Alexandra a Pavlíny, Michalovi Sztárayovi (1904 - 1977). Ten v tridsiatich rokoch predal kaštieľ a záhradu svojmu staršiemu bratovi Antonovi (1902 - 1977), ktorý ho opravil a užíval až do znárodnenia v roku 1945. Od odsťahovania Jozefa Vécseyho v druhej polovici 19. storočia do roku 1945 tak seniarsky kaštieľ, v posledných desaťročiach pred znárodnením spravovaný Júliusom Bartók ktorý slúžil ako lovecký kaštieľ Ehrenheimovcov, Sztárayovcov a ich vybraných hostí. Po vrátení kostola roku 1817 katolíkom sa jeho patróni Vécseyovci postarali aj o riadny chod farnosti. Pre potreby fary vyčlenili polia a lúky v rozsahu jednej usadlosti, t.j. asi 13 ha, z ktorých časť fara neskôr odpredala občanom. Do roku 1930 hospodárili farári sami, potom dávali pôdu do prenájmu. Okrem toho do zrušenia poddanstva mali nárok na desiatok z každej poddanskej usadlosti, neskôr cirkevnú daň, tzv. rokovinu. V Sennom to boli od každej domácnosti 2 korce obilia, t.j. 50 kg farárovi (chudobnejší bez záprahu polovicu) jeden korec organistovi, pol korca čiže jednu "štvrtovku" kostolníkovi. Tým si občania hmotne zabezpečili svoju duchovnú správu. Od roku 1782 keď prevzal skonsolidovaný farský úrad v Sennom Martin Majerčík, do roku 1990 tento úrad zastávalo ďalších 19 kňazov, mená ktorých sú starostlivo zaznamenané vo farskej kronike, vedenej Štefanom Halásom. Keď v roku 1804 vznikla Satmárska diecéza, pripadlo jej aj územie Užského arcidiekanátu, dovedy prislúchajúce biskupstvu v Jágri. V tom čase malo 10 farností, medzi nimi aj Senné s filiálkami v Palíne, Stretave, Stretavke, Iňačovciach, Rebríne, Krášku (dnes Zemplínska Široká) a Jastrabí, kde je aj filiálny kostol. V roku 1808 žilo v obci 489 r.kat. veriacich, vo fíliach 903. V roku 1904 bolo v Sennom 484 rímskokatolíkov, 231 gr.katolíkov, 2 evanjelici a.v., 11 reformovaných a 26 izraelitov. Dnes (údaj z roku 1997) žije v Sennom 662 rímskokatolíkov, 44 gréckokatolíkov, 10 pravoslávnych a 10 veriacich iných náboženstiev. Farnosť dnes patrí do dekanátu Michalovce, arcidiakonátu Zemplín, diecézy Košice. V 19. storočí sa vo farnosti uskutočnilo 6 kanonických vizitácií. Fara v 19. storočí už opäť spravovala cirkevnú školu s vlastnou budovou oproti kostolu, ktorá slúžila školským účelom do r. 1930, do zriadenia školy obecnej. V budove bola priestraná trieda, byt organistu-učiteľa, patrila k nej hospodárska budova. Najvýznamnejšou udalosťou 19. storočia v Uhorsku bolo zrušenie poddanstva. Súbor marcových konštitučných zákonov prijatých Uhorským snemom v Bratislave 15. 3. 1848 zrušil poddanské služobnosti, cirkevnú desiatok a zemepanské súdnictvo. Táto zmena sa výrazne dotkla aj poddaných Senného. Právne sa stali slobodnými, do spoločného vlastníctva dostali tzv. urbársky majetok a do súkromného vlastníctva pôdu, ktorá pripadala na jednu usadlosť, čo v Sennom predstavovalo asi 13 ha. Za pôdu, lesné i pasienkové pôžitky však museli naďalej odvádzať robotu až do prijatia zákona o výkupe zmluvných poddaných a želiarov v roku 1896. Občania Senného museli okrem prác na panských pozemkoch bývalého zemepána pracovať aj pri regulácii tokov, najmä Čiernej vody. Žatva bola záležitosťou celej dediny a trvala až poldruha mesiaca. Do roku 1890 sa žalo len kosákmi, po zavedení kôš sa žatva urýchlila. Okrem sedliakov v 19. storočí v obci pracovalo aj niekoľko remeselníkov a zamestnancov. Matriky dokladajú organistu, záhradníka, stolára, kováča, murára, správcov majerov a mlynára. Vodný mlyn je doložený už k roku 1778 na jednom z ramien Uhu. Po jeho zániku (okolo r. 1880) pracoval na majeri pri Ľadovni drevený mlyn na parný pohon. Zanikol v roku 1902, keď sa jeho strojník Dúška odsťahoval do USA. V roku 1807 sa v seniarskom kaštieli v rodine tamojšieho zamestnanca narodil Augustín Roškováni (6. 12.), vari najvýznamnejšia osobnosť Senného. V Pešti získal tituly ThDr. a PhDr. V roku 1851 sa stal vacovským a nitrianskym biskupom. Je autorom rozsiahlej teologickej literatúry. Zomrel 27. 2. 1892. Je pochovaný v krypte nitrianskej katedrály. V 19. storočí sa Senné vyvíjalo ako hromadná cestná dedina. Už sme sa zmienili o domoch komenciášov, stavaných pre najchudobnejších. Gazdovské domy boli o niečo priestrannejšie. Mali obdĺžnikový pôdorys situovaný dlhšou stranou od cesty do dvora, pričom okná izby boli obrátené na cestu. Vchod z dvora viedol do predsieni. Odtiaľ sa dverami vpravo vchádzalo do parádnejšej prednej, vľavo do zadnej izby, za ktorou nasledovala podpivničená komora. Na konci k humnu boli umiestnené stajne a chlievy. Základným stavebným materiálom bola hlina, ktorou vypínali trámovú konštrukciu stien vo forme nepálených tehál, vymazávali udupanú dlážku a pokrývali povalu. Nepálené tehly "valky" až začiatkom 20. storočia postupne vytlačili tehly pálené. Chudobnejšie domy mali iba jednu obývaciu miestnosť - prednú. Predný múr a múr do dvora boli spevnené podstienkom, tu nazývaným duhol. Druhá vlna vystaňovalectva najmä do USA zaznamenala obec v rokoch 1910 - 1930 v dvadsiatom storočí. Súvisela najmä s túžbou mladších občanov zarobiť si peniaze na kúpu pozemkov. Preto sa značná časť tých, ktorí odišli hľadať prácu za oceán, po čase vrátila. Počas pozemkovej reformy po roku 1921 boli grófske majetky okrem kaštieľa, záhrady a vrbového lesa na Bradliskách postupne rozpredané. Cena bola pomerne vysoká, okolo 7 000 korún za jutro (0,575 ha), ktorú si bývalý gróf zabezpečil tým, že parceláciu neuskutočnil v prvom termíne, kým sa cena zo zákona pohybovala okolo 800 korún za jutro, ale až po piatich rokoch. Väčšina mladých gazdovstiev bola preto od začiatku zaťažená vysokými hypotékami, čo malo neblahý dopad najmä v rokoch hospodárskej krízy po roku 1929. Práca na gazdovstvách bola ťažká a výsledok neistý, ustavične

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

ohrozovaný vrtochmi počasia. Prenikanie technických vymožeností, ktoré by uľahčovali namáhavú ručnú prácu poľnohospodárov bolo len veľmi pozvoľné. Krátko pred 1.svetovou vojnou sa objavila prvá mláťačka na parný pohon. Prvý traktor až okolo roku 1940. Prvá kosačka ťahaná koňmi pracovala na majeri už po 1. svetovej vojne, ale prví dvaja gazdovia si mohli konské kosačky zadovážiť až v roku 1942. Vtedy sa v obci objavili aj prvé hrabačky a sejačky ťahané koňmi. Na ilustráciu ešte uvedme, že prvé dve rádia na batériu sa objavili v obci okolo roku 1938, prvý bicykel v r. 1921 a ešte v roku 1932 bicykle vlastnilo iba 6 šťastlivcov, prvý motocykel a prvé osobné auto si zakúpili občania v roku 1934. Pohnuté obdobie 2. svet. vojny sa aj v Sennom ohlásilo mobilizáciou v septembri 1938. krátko po vyhlásení Slovenského štátu v marci 1939 sa obec dostala do ohrozenia, keď počas tzv. malej vojny maďarské vojsko zaútočilo na náš mladý štát. Susedné obce Blatná Polianka, Bežovce a Vysoká nad Uhom sa dostali pod maďarskú okupačnú správu. Senné na niekoľko dní obsadili dobrovoľnícke slovenské jednotky, v blízkosti obce došlo k prestrelkám a nad Senným k vzdušným súbojom, počas ktorých bolo jedno slovenské lietadlo poškodené tak, že muselo núdzovo pristáť pri osade Hrabov. Letec sa zachránil v obci, lietadlo Maďari odtiahli. Po skončení incidentu sa hranica s Maďarskom priblížila na 2 km od obce. Roky 1940 -1942 sú poznamenané nedostatkom základných potrieb a potravín. Sú to roky neúrody, navyše v roku 1940 v obci uhynulo okolo 600 kráv. Podľa záznamu vd. p. Biloveského v cirkevnej kronike z roku 1942 " Niet nieže chleba, ale ani zemiakov. Sú domácnosti, kde od Vianoc 1941 už pol roka chleba nevideli. Z fazule, kukurice pečie sa chlieb." Za kilogram múky sa platilo až 30 Ks. Mlelo sa iba na mlecie povolenie, štát zaviedol prídely múky v množstve 5 kg mesačne na osobu, pri mláťačkách boli ustanovení revízori. V tom roku deportovali z obce štyri židovské rodiny. V roku 1943 sa hospodárska situácia a vďaka dobrej úrode zlepšila. Dramatickým bol rok 1944 . Približovanie frontu signalizovalo už 20. augusta prvé bombardovanie, našťastie bomby nespádli na obec, ale na lúky. Ľudia si prezieravo začali kopať v poliach asi 2 km od okraja obce bunkre. Po nociach sa v obci objavovali partizáni skupiny Kriváň kvôli zásobovaniu. 28.októbra obec obsadila asi 150-členná skupina maďarských honvédov, ktorú o niekoľko dní vystriedali nemecké jednotky premiešané s ukrajinskými dobrovoľníkmi. Budujú popri obci obrannú zákopovú líniu, pričom na práce nasadzujú mužov z dediny. Je to životu nebezpečné, lebo zo vzduchu často neočakávane útočia sovietske stíhačky. Dňa 6. novembra 1944 prichádza do obce nemecké frontové vojsko s ťažkou technikou. Napriek nariadeniu úradov o evakuácii nik z občanov neodchádza. Ľudia sa ukrývajú v pripravených bunkroch , v ktorých niektorí prežili až 5 týždňov. Nemci zrekvírovali asi 120 kráv, 200 q obilia, ošípané, hydinu a každú poživeň, na ktorú prišli. Mužov prinútili vyorávať brázdy na lúkach nezaplavených povodňou, ktorá stúpala od konca októbra, ako opatrenie proti pristavaniu sov. lietadiel. 23.novembra zriadili pozorovateľňu a guľometné hniezdo vo veži kostola. Nasledujúceho dňa na gumových člnoch zachraňujú príslušníkov svojich jednotiek , ktoré sa dostali do obkľúčenia severne od Senného. V ten deň sa obec dostala do priamej frontovej línie. Prudké boje pokračujú aj 25. novembra. Dramatickú situáciu podrobne popisuje obecná kronika a cirkevná kronika vd. p. Biloveského. V priebehu dňa počas bojov granát usmrtil miestneho občana Juraja Šamudovského, padlo 7 nemeckých vojakov a 11 sovietskych, z ktorých sa 9 utopili. Dvoch, ktorým sa podarilo priplávať až k okraju obce, nemeckí vojaci surovo usmrtili. Vo večerných hodinách pod tlakom 11. a 107 gardového streleckého zboru od Sobraniec a severnej skupiny sovietskych vojsk od južných úbočí Vihorlatu v súčinnosti 18. armády gen.Gastiloviča a 1 .gardovej armády gén. A. A. Grécka sa nemecké jednotky skupiny Heinrici z obce stiahli. 26. novembra 1944 sa na okraji dediny objavila prvá sovietska hliadka a nasledujúceho dňa, keď sa zo zákopov vracali aj domáci obyvatelia, do obce prichádzajú sovietski vojaci. V nasledujúcich dňoch tí občania, ktorým ostali ťažné zvieratá, vozia kameň z hroblí, pôvodne pripravený na opravu cesty ku Traganovu, kde Sovieti budovali poľné letisko. 12 mladých Seňanov sa prihlásilo do Čsl. armády. V bojoch na strednom Slovensku z nich Ján Bandura padol, dvaja utrpeli zranenia. Jeden miestny občan zahynul po výbuchu míny. Po oslobodení nastáva pomerne dlhé obdobie spamätávania z vojnových strát. Roky 1945 - 47 sú opäť poznamenané nedostatkom základných potrieb, stavebného materiálu, potravín. Naďalej platí lístkový prídellový systém. Viacerí občania skúšajú šťastie na čiernom trhu. S domácim tabakom cestujú až do Čiech. V roku 1948 nastáva politický zlom, po ktorom život v obci nadobúda opäť nové dimenzie.

2.4 SYMBOLY OBCE

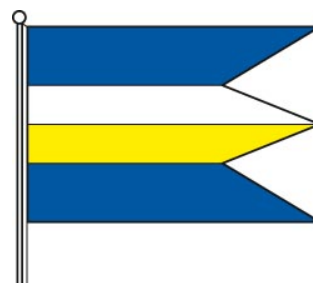
Symbody obce Senné sú zapísané v Heraldickom registri Slovenskej republiky pod signatúrou HR SR:S-164/98.

Erb obce Senné tvorí v modrom štíte hore zlatý latinský kríž a strieborný kalich so zlatým nodusom, pod nimi položená obrátená zlatá vavrínová vetvička so striebornými plodmi a dolu položená strieborná zlatoplutvá a zlatochvostá ryba. (Obrázok 2)

Obrázok 2 Erb obce

Vlajka obce pozostáva z pozdĺžnych pruhov vo farbách striedavo modrej, bielej a žltej a to v takomto poradí zhora: 1/4 modrá, 1/4 biela, 1/4 žltá, 1/4 modrá, s dvoma zárezmi. (Obrázok 3)

Obrázok 3 Vlajka obce

2.5 ZAČLENENIE OBCE DO MIKROREGIÓNU

Senné je členom mikroregiónu Čierna Voda – Uh, do ktorého patria aj obce Bajany, Bunkovce, Čečehov, Iňačovce, Lekárovce, Ostrov, Stretava a Zalužice.

A I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

3. KRAJINA

3.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA OBCE A VYUŽITIE KRAJINY

Obec leží v krajinnom podcelku Východoslovenskej nížiny nazvanom Senianska mokrad', ktorá má rovinný ráz s nepatrnými rozdielmi v úrovni reliéfu a miernymi vyvýšeninami, ktoré nadobúdali význam pri záplavách, ako útočiska drobnej zveri. Severozápadná časť územia obce je rovina s čiastočne sprašovými pôdami, východnú a južnú časť tvorí nevýrazná Senianska zníženina v zaplavovanom území Čiernej vody. Množstvo menších mokradí v podcelku Senianskej mokrade vyplňali močiarne usadeniny a slatiny. Aj takmer 2 000 hektárový chotár Senného, rozprestierajúci sa po oboch stranách Čiernej vody, bol až do vodohospodárskych úprav obhospodarovaný takmer na 70% lúčno - pasienkarským spôsobom. Celá zníženina bola pravidelne na jar v dôsledku topenia snehov, v jeseni v dôsledku dažďov a nepravidelne po každých dlhšie trvajúcich lejakoch zaplavovaná. Až po druhej svetovej vojne vznikol projekt na úpravu Východoslovenskej nížiny a poslednými úpravami bol chotár úplne odlesnený a zanikli povodne.

Obec je obkolesená poľnohospodársky využívanou pôdou. Štruktúra pôdneho fondu je znázornená v tabuľkách. V obci výrazne prevažuje poľnohospodárska pôda, ktorá tvorí až 88,63% celkového pôdneho fondu.

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

V rámci poľnohospodárskej pôdy najväčšiu rozlohu tvoria lúky a pastviny, o viac ako polovicu menšiu rozlohu tvorí orná pôda, ktorá sa na celkovom fonde podieľa takmer 30%-tami. V katastri obce sa nenachádzajú lesy.

Nezanedbateľnú časť územia obce tvoria rybníky, ktoré patria do Národnej prírodnej rezervácie.

V obci v rámci nepoľnohospodárskej pôdy najväčšiu časť katastrálneho územia tvoria zastavané plochy 3,44%.

Tabuľka Využívanie pozemkov obce

OBEC SENNÉ	POLNO- HOSPODÁRSKE POZEMKY	LESNÉ POZEMKY	VODNÉ PLOCHY	ZASTAVANÉ PLOCHY	OSTATNÉ PLOCHY	CELKOM
	1 706,09	0	98,09	66,18	54,47	1 924,83
% k ploche celkom	88,63	0	5,10	3,44	2,83	100

Uvádzané v ha.

Zdroj: obec Senné, 2015

Tabuľka: Využívanie poľnohospodárskej pôdy v obci

OBEC SENNÉ	DRUH POZEMKU				CELKOM
	ORNÁ PÔDA	ZÁHRADY	OVOCNÉ SADY	LÚKY, PASTVINY	
492,15	34,4	1,28	1 178,26	1 706,09	
% k ploche celkom	28,85	2,02	0,07	69,06	100

Uvádzané v ha.

Zdroj: obec Senné, 2015

4. OBYVATEĽSTVO

4.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov vypovedá o stabilizovanom demografickom vývoji obce v sledovanom období. K uvedeným štatistickým číslam je potrebné ešte doplniť, že postupne klesá počet pôvodných obyvateľov a narastá počet marginalizovanej skupiny obyvateľov. Trend úbytku pôvodných obyvateľov v dlhodobom horizonte je hlavne z ekonomických dôvodov migráciou za prácou. Hustota osídlenia je približne 38 obyvateľov na 1 km².

Tabuľka Vývoj počtu obyvateľov v obci

OBEC SENNÉ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	739	743	741	735	729	730	749	732

Zdroj: obec Senné, 2015, stav k 31. 8. 2015

V obci prevažujú obyvatelia slovenskej národnosti, najpočetnejšou menšinou sú obyvatelia maďarskej národnosti.

4.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V obci je možné sledovať vyrovnaný stav obyvateľov v produktívnom veku ku „seniorom“. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá hodnota indexu starnutia, ktorá v obci dosiahla hodnotu 0,87. Táto hodnota vyjadruje podiel obyvateľov v neproduktívnom veku (60 rokov a viac) ku počtu obyvateľov vo veku 0-14 rokov. Aktuálna hodnota indexu vypovedá o stabilizovanom stave obce, s nevýrazným sklonom k starnutiu populácie.

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obci

OBEC SENNÉ	0 – 15 ROKOV	15 – 30 ROKOV	30 – 62 ROKOV	VIAC AKO 62 ROKOV
	127	166	337	111

Zdroj: obec Senné, 2015

4.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce. Mimo väčších miest, v regiónoch kde prevažujú menšie obce je vzdelanostná úroveň obyvateľov tradične nižšia, čo síce prináša riziko vyššej nezamestnanosti, na druhej strane je to potenciál pre tradičné remeslá a prácu v poľnohospodárstve. Naopak, vyššie vzdelanie obyvateľov môže mať pozitívny vplyv na rozvoj ekonomického potenciálu obce.

V obci Senné celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku s učňovským vzdelaním bez maturity, druhou najpočetnejšou skupinou ekonomicky aktívneho obyvateľstva sú obyvatelia so stredným odborným vzdelaním s maturitou. Približne podobný je aj počet obyvateľov so základným vzdelaním a bez vzdelania spolu.

Z reálneho podielu jednotlivých vzdelanostných kategórií vyplýva, že obyvatelia s odbornosťou sú silným potenciálom obce.

Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí nie je vysoký, ale nie je ani zanedbateľný a zodpovedá vzdelanostným trendom regiónu malých obcí, kde je potrebné za vzdelávaním odchádzať do vzdialenejších centier. Nižší záujem o vysokoškolské vzdelanie môže súvisieť aj s nedostatočnou možnosťou vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov sa v regióne a v obci realizovať a uplatniť svoju kvalifikáciu. Dôsledkom je často ich trvalý odchod do miest. Najviac vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov je v technických odboroch, druhú najpočetnejšiu skupinu tvoria obyvatelia s humanitným vzdelaním univerzitného smeru. Prevažujúci záujem o uvedené vzdelávacie odbory nadväzuje priamo na tradíciu a možnosti zamestnať sa v blízkom regióne a okresnom meste.

Zo vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce vyplýva, že najväčší podiel majú obyvatelia so vzdelaním v oblasti poľnohospodárstva, stavebníctva, strojárstva, služieb a priemyselnej výroby. Záujem obyvateľov vzdelávať sa prioritne v týchto odvetviach zodpovedá aj pracovným možnostiam a ponuke trhu práce v obci a jej blízkom okolí. Stavebníctvo je zároveň odvetvie, v ktorom našli uplatnenie obyvatelia aj mimo hraníc regiónu.

4.4 ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Nedostatok pracovných príležitostí a nezáujem investorov priniesť ľuďom prácu do obce a jej okolia je dlhodobou nepriaznivým problémom, ktorý má dopad na ekonomický rozvoj obce, ale aj na sociálny, kultúrny a psychologický život jej obyvateľov. Starosta obce, spolu so starostami susediacich obcí aktívne vyhľadáva malých a stredných podnikateľov, ktorí by nadviazali na aktivity, ktoré v predchádzajúcom období zamestnávali ľudí z regiónu. Ponúka zároveň aj stimuly, ktoré sú síce obmedzené, ale môžu aspoň čiastočne motivovať budúcich možných zamestnávateľov. Starosta obce sa zároveň svojim obyvateľom snaží sprostredkovať informácie o pracovných príležitostiach v okolí, zaoberá sa aj aktívnou politikou zamestnanosti, zabezpečuje rekvalifikáciu a poskytuje aj ďalšie poradenstvo. Celé úsilie pritiahnúť do obce/mikroregiónu malých až stredných podnikateľov naráža na nedostatočnú dopravnú infraštruktúru ako zázemie pre budúcich možných záujemcov. Jediným zamestnávateľom v malých obciach je často len obecný úrad. Ekonomicky aktívni obyvatelia musia za prácou, hlavne v odvetviach priemyslu dochádzať do viac, alebo menej vzdialenejších miest, do iných regiónov a do zahraničia. Aktuálne až takmer 300 obyvateľov obce odchádza za prácou v dlhodobých turnusoch do Anglicka a USA. Najväčšie uplatnenie v obci a jej bezprostrednom okolí majú ekonomicky aktívni obyvatelia v poľnohospodárskych odvetviach a v odvetviach základných služieb v pozícii podnikateľ – „samozamestnávateľ“.

Napriek zavádzaniu legislatívnych nástrojov na znižovanie nezamestnanosti sa dlhodobou nedarí do obce a jej širšieho okolia prilákať ekonomickými stimulmi takých investorov, ktorí by citeľne znížili vysokú nezamestnanosť obyvateľov. Aj napriek tomu, že globálne je ekonomická kríza na ústupe, v obci a regióne aj po roku 2010 narastá počet nezamestnaných, počet dlhodobou nezamestnaných, počet obyvateľov v hmotnej núdzi aj počet nezamestnaných obyvateľov pred dôchodkom. Trochu optimizmu dodáva využívanie niektorých stimulov na znižovanie nezamestnanosti mladých. Počet nezamestnaných absolventov nenarastá, ale stagnuje, podobne ako stagnuje aj počet absolventov rekvalifikačných kurzov, ktorí sa zamestnali vďaka tejto rekvalifikácii. Naopak, klesá počet obyvateľov, ktorí sa vedú zamestnať pomocou aktívnej politiky trhu práce a klesá aj počet obyvateľov zapojených v aktívnych prácach. Obec zamestnáva na aktívne práce 32 obyvateľov.

4.5 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

S demografickým vývojom obyvateľov v obci a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí aj rozvoj individuálnej výstavby a záujem mladých rodín nevystahovať sa do vzdialenejších centier, ale ostať v obci/regióne. Najväčší záujem o budovanie vlastného bývania mali obyvatelia pred rokom 1991. Za obdobie od roku 2006 sa v obci postavili len tri nové rodinné domy. Napriek uvedenému vývoju má obec ambíciu pripraviť pozemky pre individuálnu výstavbu a ponúknuť aj ďalšie motivačné nástroje pre nových obyvateľov.

Tabuľka Vek domového fondu

OBEC SENNÉ	POSTAVENÉ V ROKOCH				
	do 1919	1920 – 1970	1971 - 1991	1992 – 2005	2006 - 2014
	6	126	52	6	3

Zdroj: obec Senné, 2015

Občania obce žijú prevažne v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obce a celého regiónu. Väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie, v obci je 12 neobývaných domov. Tieto nehnuteľnosti môže obec, v prípade ich odkúpenia a rekonštrukcie časom využívať na zabezpečenie služieb občanom, alebo ponúkať na prechodné bývanie či rekreáciu.

Tabuľka Prehľad domového a bytového fondu

OBEC SENNÉ	RODINNÉ DOMY			BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH		
	TRVALO OBÝVANÉ	PRECHODNE OBÝVANÉ	NEOBÝVANÉ	TRVALO OBÝVANÉ,	PRECHODNE OBÝVANÉ	NEOBÝVANÉ
	220	0	12	0	0	0

Zdroj: obec Senné, 2015

5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE

5.1 ZDRAVOTNÉ A SOCIÁLNE SLUŽBY

V obci Senné sa nenachádza zdravotné stredisko, neordinuje tu ani všeobecný lekár či pediater s občasnými ordinačnými hodinami len v niektoré dni v týždni, nie je k dispozícii ani lekárka. Obyvatelia obce dochádzajú za základnou zdravotnou starostlivosťou do ambulancií zdravotného strediska v Michalovciach, podobne aj za ďalšími špecialistami a špecializovanými zdravotnými ambulanciami. V Michalovciach je zároveň aj najbližšia nemocnica a rýchla zdravotná služba. V blízkom regióne sa nenachádzajú žiadne liečivé pramene ani kúpele.

Pre potreby zabezpečenia sociálnych služieb seniorom nie je v obci zriadená terénna opatrovateľská služba, ani žiadne ďalšie služby celodennej či stálej opatrovateľskej služby. Obec nezabezpečuje ani rozvoz stravy. Tento stav je v súčasnosti pre obyvateľov obce nevyhovujúci, obec potrebuje tieto služby zabezpečiť. Vo vzťahu k seniorom pôsobí v obci nezisková organizácia Jednota dôchodcov. Obec má vybudovaný Dom smútku.

5.2 OSTATNÉ SLUŽBY A OBCHODY

V obci je dostupný predaj základných potravín, zmiešaný tovar, drogeria a občanom slúži aj prevádzka pohostinstva. Sortiment predaja v obchodoch aj sortiment služieb nie je dostačujúci, za ostatným tovarom a službami obyvatelia dochádzajú do obce Palín, Pavlovce nad Uhom či do okresného mesta Michalovce.

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

Tabuľka Prehľad služieb v obci

OBEC SENNÉ	POTRAVINY (POTRAVINY SPOJENÉ SO ZMIEŠANÝM TOVAROM)	PREDAJŇA ZELENINY - OVOCIA	PREDAJŇA S DROGÉRIOU	PREDAJŇA S OBUVOU	LEKÁREŇ	OPRAVA OBUVI	OPRAVA ÁUT	CUKRÁREŇ	POHOSTINSTVO, REŠTAURÁCIA	INÉ
		áno	áno	áno	nie	nie	nie	nie	nie	áno

Zdroj: obec Senné, 2015

6. ŠKOLSTVO

V obci nie je žiadna materská škola ani základná škola, deti aj žiaci dochádzajú do obce Palín. Ešte v čase spracovania pôvodného PHSR v roku 2005 bola v obci materská škola, ktorú navštevovalo 15 detí a základná škola pre 1. – 4. ročník, ktorú navštevovalo 35 žiakov. Z dôvodu nedostatočného počtu detí a žiakov bola materská škola zrušená v roku 2008 a základná škola ešte v roku 2006. Budovy, v ktorých tieto zariadenia fungovali sú vo vlastníctve obce a po rekonštrukcii ich obec využíva na iné účely. Obec v blízkej dobe neplánuje obnoviť činnosť materskej ani základnej školy.

7. EKONOMIKA A RIADENIE SAMOSPRÁVY

7.1 EKONOMICKÁ KONDÍCIA OBCE

Pri hodnotení ekonomickej kondície obce je potrebné vychádzať z podrobného hodnotenia rozpočtu a záverečného účtu obce z predchádzajúcich rokov. Pre plánované budúce možné investície je dôležitým ukazovateľom ekonomickej sily predpokladaný vývoj rozpočtov, ktoré obec pripravuje a obecné zastupiteľstvo schvaľuje zo zákona v rámci viacročných rozpočtov. Od kondície a výkonnosti obce vo veľkej miere závisí jej reálna schopnosť prípravy projektovej dokumentácie, prípravy žiadostí a projektov pre nenávratné finančné prostriedky, ale aj schopnosť schválené projekty realizovať. Obec veľmi zodpovedne pristupuje k tvorbe svojho rozpočtu a viacročného rozpočtu, pri čerpaní jednotlivých položiek rozpočtu sa vďaka legislatíve osvedčil systém predbežnej, priebežnej aj následnej finančnej kontroly. Fiskálna decentralizácia nenaplnila očakávania, obec na prenesený výkon štátnej správy nedostáva dostatok zdrojov zo štátneho rozpočtu, ale svojim rozumným prístupom dokázala napriek nepriaznivej situácii aj v pokrízovom období šetrením rozumne hospodáriť s vyrovnaným rozpočtom. Obec má dva úvery, ktoré pravidelne prehodnocuje a spláca.

7.2 RIADENIE SAMOSPRÁVY

Po rozdelení niekdajších národných výborov sa na Slovensku vytvorili predpoklady formovania a posilňovania občianskej spoločnosti. Najlepšou cestou, aby sa občan mohol podieľať na spravovaní spoločnosti je decentralizácia moci na nižšie územné jednotky – obce. Dnes môžeme smelo povedať, že územná demokracia má u nás už zakorenenú tradíciu a obce sa stali základnou jednotkou, priestorom, kde ešte obyvatelia majú záujem o veci verejné – obecné.

Obce vo svojej činnosti zabezpečujú originálne – samosprávne kompetencie, a postupnou decentralizáciou v niektorých oblastiach aj prenesený výkon štátnej správy. Rýchly vývoj informačných technológií a potreba okamžitého prístupu k niektorým informáciám a podkladom priniesli výzvu aj pre územnú samosprávu a jej informatizáciu. Obce potrebujú rýchle a efektívne prepojenie na ostatné orgány a inštitúcie verejnej správy a potrebujú získať hodnoverné podklady a informácie od úradov okamžite. Podobne aj občania pre vybavovanie akýchkoľvek záležitostí potrebujú prístup k takýmto portálom. Aktuálne stanovený termín na kompletné „on-line“ prepojenie je záver roka 2016. Obec Senné sa priebežne zapájala do softwarového aj hardwarového vybavenia aj prostredníctvom projektu DEUS, do kompletného on-line spustenia je ešte potrebné dobudovať technické zázemie.

Výkonným zázemím obecného zastupiteľstva a starostu je obecný úrad, ktorý zabezpečuje potrebné organizačné aj administratívne úkony a priestor komunikácie s občanmi. Pre prenesený výkon štátnej správy majú viaceré obce vytvorený spoločný úrad v Michalovciach. Samozrejmosťou

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

pre občanov je čoraz viac vybavovať potrebné doklady, potvrdenia či ďalšie rozhodnutia vo vzťahu k samospráve elektronicky. Predpokladom, aby obec mohla so svojimi občanmi takto elektronicky komunikovať, je kvalitné a moderné technické a technologické vybavenie úradu. Obec postupne pre svoj úrad zabezpečuje nie len počítačové vybavenie, ale hlavne inteligentné softwarové zázemie, ktoré je prepojené na portály ďalších orgánov verejnej správy a tak dostupné pre všetkých občanov obce. Obec má 3 počítače, 3 notebooky, 3 tlačiarne, 1 kopírovacie zariadenie a 1 multifunkčné zariadenie.

8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

8.1 STAV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Obec Senné má vybudovaný vodovod a domácnosti sú zásobované pitnou vodou cez skupinový vodovod. Na tento systém zásobovania sú napojené takmer všetky nehnuteľnosti v obci. Systém likvidácie odpadových vôd v obci je nevyhovujúci. Chýba vybudovanie kanalizačnej siete a čistička odpadových vôd. Splašky z nehnuteľností sú odvádzané spravidla do zastaralých septikov a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia.

Odber a dodávka tepla je v obci len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania plyných palív a v malej miere elektrickou energiou. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov, prípadne ako etážové vykurovanie na báze zemného plynu. Plynofikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynofikácii obce došlo k úplnej zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporne prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia. Obyvatelia využívajú tuhé palivá len prechodne v tých obdobiach, kedy sú finančne dostupnejšie. Územie obce je napojené na rozvody SPP, a.s., závod Košice.

V obci nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a.s., závod Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej navýšenie.

Na území obce existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Telecom a.s., pokrytie signálom GSM komerčných operátorov je slabé a nedostačujúce. Územie obce je pokryté televíznym signálom, obec nie je napojená na káblovú televíziu. Pripojenie na internet sa v poslednom období začalo zlepšovať, internet je prístupný pre obyvateľstvo aj keď nie v dostačujúcej miere, kapacite a rýchlosti. Internetové pripojenie je len cez mobilných operátorov a spoločnosť Telecom a.s.

Verejné osvetlenie je vybudované, v roku 2007 prešlo rekonštrukciou a modernizáciou a v súčasnosti zodpovedá potrebám energetickej úspornosti a ekologickej nenáročnosti. Podobne aj obecný rozhlas bol postupne modernizovaný v rokoch 2007 a 2009, zodpovedá tak súčasným technickým možnostiam a potrebám. Obec má vo vlastníctve 3 km miestnych komunikácií a 2 km chodníkov. Podrobný stav technickej infraštruktúry v jednotlivých obciach je v tabuľke.

Tabuľka Technická infraštruktúra v obci

OBEC SENNÉ	PLYNOVOD	VODOVOD	KANALIZÁCIA	ČOV	OBECNÝ ROZHLAS	VEREJNÉ OSVETLENIE	SEPAROVANIE ODPADU
	áno	áno	nie	nie	áno	áno	áno

Zdroj: obec Senné, 2015

8.2 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

V obci je zavedený separovaný zber komunálneho odpadu. Separuje sa papier, plasty a sklo. Tuhý komunálny odpad sa odváža Fúra Rozhanovce. Odpad zo žump a malých domových ČOV sa vyváža a zneškodňuje. Obec pravidelne likviduje nelegálne skládky odpadu, nevie zabezpečiť ich vznik. Obec má nelegálnu skládku odpadu aj v súčasnej dobe.

8.3 DOBROVOLNÁ POŽIARNA OCHRANA

Dobrovoľné hasičské zbory majú dlhoročnú tradíciu. Sú zamerané na zásahovú činnosť pri požiaroch, zabezpečujú protipožiarnu prevenciu a výchovu na predchádzanie požiarov v obciach. Aktívne sa zapájajú do protipovodňových akcií. Okrem pomoci pri zásahoch sú v obciach často nositeľmi histórie, tradície, športu aj obdivu. V nadväznosti na potrebu rýchleho zásahu v prípade vzniku požiaru v odľahlejších regiónoch viaceré obce dlhodobo podporujú dobrovoľnú hasičskú ochranu. V obci Senné sa nachádza požiarna zbrojnica aj aktívni dobrovoľní hasiči. Hasičský a záchranný zbor v rokoch 2014 – 2016 technicky modernizuje dobrovoľné hasičské zbrojnice vyradenou a repasovanou technikou.

9. KULTÚRA A ŠPORT

Ponuka kultúrnych, spoločenských a športových aktivít je viac-menej tradičného charakteru. V kultúre prevažujú tanečné zábavy, fašiangový ples, deň matiek, deň detí, deň dôchodcov, vianočná akadémia. Obec nemá dobudovaný Dom kultúry, ktorý potrebuje rozšírenie a vybudovanie druhého podlažia. Zasadacia sa nachádza v objekte sídla obecného úradu.

V obci sa konajú aj športové víkendy a futbalové a tenisové turnaje. Aj napriek týmto aktivitám občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a dospelých. Obec má vybudovanú športovú halu, športové, futbalové a tenisové ihrisko so šatňou a tribúnou aj detské ihrisko. Ďalšie zázemie pre športovanie je upresnené v tabuľke.

Za väčšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami musia občania dochádzať do väčších centier.

Významné miesto v rekreačnom využití územia má prírodný potenciál. Rekreačné využitie územia je zamerané predovšetkým na letnú turistiku. K športovým záľubám patrí aj poľovníctvo, ktoré je v tejto oblasti zvlášť rozvinuté. Po vybudovaní rybníčnej sústavy v lňáčovciach, pozostávajúcej z 28 hospodárskych rybníkov sa dominantným prvkom v tejto oblasti stalo rybníkárstvo. Vo vyčlenených rybníkoch si prídu na svoje aj milovníci športového a rekreačného rybolovu.

V rámci spoločenského a športového vyžitia občania využívajú aj modernizovanú oddychovú zónu v centre obce, občanom chýbajú aj v iných častiach obce ďalšie oddychové zóny (lavičky, altánky, piknikové plochy). Na kultúrne a spoločenské stretnutia sa využíva otvorené priestranstvo a amfiteáter. V obci chýba obecná knižnica.

Tabuľka Prehľad športových možností v obci

OBEC SENNÉ	DETSKÉ IHRISKO, ŠPORTOVISKO	ZARIADENÉ FUTBALOVÉ IHRISKO	NEZARIADENÉ IHRISKO, ŠPORTOVÁ PLOCHA	KLZISKO	TENISOVÉ IHRISKO	KULTÚRNY DOM	INÉ
	2	2	0	0	1	1	0

Zdroj: obec Senné, 2015

10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI

Obec Senné má ambíciu pripraviť pre svoje potreby a investície kvalitné investičné projekty v súlade so schváleným dokumentom Aktualizácie Plánu rozvoja obce. V súčasnej dobe sú pripravené čiastkové projekty z dôvodu, aby nebola potrebná ich následná aktualizácia v reálnom čase ich realizácie. Ostatné projekty bude obec pripravovať po schválení Plánu rozvoja obce v nadväznosti na časovú os jeho plnenia.

11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE

Pre analýzu vnútorného prostredia boli identifikované viaceré kľúčové oblasti, v ktorých spracovateľ sledoval vývoj za posledných minimálne 6 rokov a kde to bolo relevantné, bol porovnaný vývoj z obdobia predchádzajúceho PHSR. Hodnotenie vnútorného prostredia je dôležité pre

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

rozpoznanie silných a slabých stránok obce. Pre potreby aktualizácie PHSR boli identifikované, sledované a vyhodnotené oblasti:

geografia, demografia, vzdelanosť obyvateľov, zamestnanosť obyvateľov, domový a bytový fond, zdravotné, sociálne služby a služby občianskej vybavenosti, školstvo, ekonomika, technická infraštruktúra, kultúra a šport.

Pre potreby aktualizácie PHSR spracovateľ v jednotlivých oblastiach hodnotenia uvádza k textu aj prehľadné tabuľky, prípadne aj názorné grafy údajov obce.

Medzi silné stránky obce patrí početné zastúpenie obyvateľov v produktívnom veku, prevaha obyvateľov so vzdelaním pre poľnohospodárstvo, rybárstvo a tiež obyvateľov s remeselnými zručnosťami, ochota ľudí vzdelávať sa a rekvafikovať aj zázemie pre vytvorenie priestoru pre miestnych drobných farmárov a rybárov na odbyt ich produkcie. Silné stránky obce možno hodnotiť ako solídny predpoklad pre riešenie zamestnanosti.

Naopak, medzi slabé stránky je potrebné zaradiť slabú propagáciu regiónu a jeho možností, nedostatočnú dopravnú infraštruktúru a nedostatok finančných možností obce pre väčšie investície a rozvojové aktivity.

Podrobné zhodnotenie silných aj slabých stránok obce je v SWOT.

Tabuľka Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát			
Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Oblasť dát /téma	Zdroj dát
Geografia	obec	Služby	obec
Demografia	obec	Školstvo	obec
Vzdelanosť	obec	Ekonomika	obec
Zamestnanosť	obec	Technická infraštruktúra	obec
Domový fond	obec	Kultúra, šport	obec

Zdroj: vlastné spracovanie

A II. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCI, REGIÓNE

12.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA VÝVOJA NEZAMESTNANOSTI V OBCI

V súvislosti s prechodom slovenského ekonomického systému na trhové hospodárstvo sa následne prejavili zmeny na trhu práce. Nezamestnanosť sa zaradila medzi hlavné negatívne rysy spoločnosti vo viacerých regiónoch Slovenska. Dlhodobá nezamestnanosť sa pritom stala ekonomickým, psychologickým, sociálnym a kultúrnym problémom.

Obec Senné patrí medzi regióny s dlhodobo vysokou mierou nezamestnanosti. Dôvody takejto miery nezamestnanosti môžeme vidieť vo viacerých príčinách. V prvom rade je to zrušenie a zlikvidovanie viacerých podnikov ľahkého priemyslu, ktoré mali v regióne svoju tradíciu a zamestnávali značný počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Boli to hlavne podniky v oblasti spracovávania potravín a poľnohospodárskych produktov, aj ďalšie. Okrem zamestnávania tieto podniky zároveň pripravovali na svoje profesie množstvo mladých ľudí v rámci učňovského a stredného odborného školstva. Ľudia, dnes už v strednom veku, vyškolení pre tieto tradičné profesie a remeslá, dnes v tomto regióne nenachádzajú svoje uplatnenie.

V nemalej miere ďalšou možnou príčinou vysokej miery nezamestnanosti je aj malé zastúpenie obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním. Títo obyvatelia by vedeli a mali schopnosti rozvinúť v regióne malé a stredné podnikanie, prípadne pritiahnúť zaujímavého investora pre rozvoj ľahkého priemyslu. V obci a regióne je práve opačný trend, kedy obyvatelia regiónu s vysokoškolským vzdelaním sú nútení odchádzať a nájsť si svoje uplatnenie v iných častiach Slovenska a v zahraničí.

V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na ďalšiu možnú príčinu vysokej miery nezamestnanosti, a tou je nízka kúpyschopnosť obyvateľov obce aj celého mikroregiónu a regiónu. Tá má za následok likvidáciu viacerých drobných podnikateľov, ktorí zabezpečujú predovšetkým predaj poľnohospodárskej produkcie. V záujme poskytovania nízkych cien a prispôsobenia sa kúpyschopnosti obyvateľov títo nemôžu vytvoriť ďalšie pracovné miesta a počítať s rozvojom vlastnej firmy.

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

Uvedené hlavné príčiny sú dlhodobé a ani vďaka aktívnej politike trhu práce nie sú uspokojivo minimalizované.

Územie obce podľa územnosprávneho členenia patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach, ktorý sa zaoberá aktívnou politikou zamestnanosti. Je miestom vyhodnocovania trhu práce, evidencie nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a rekvalifikácie.

12.2 PODNIKATEĽSKÉ ZÁZEMIE

V obci sa nachádza 23 podnikateľských subjektov. Najväčšie zastúpenie majú podnikatelia – fyzické osoby, druhou najpočetnejšou skupinou sú samostatne hospodáriaci roľníci. V obci pôsobí jedno poľnohospodárske družstvo. V poslednej dobe sa zvyšuje záujem obyvateľov o kvalitné, ekologicky nezávadné potraviny a je predpoklad, že záujem farmárov podnikáť v rôznych odvetviach poľnohospodárstva bude citeľný.

Tabuľka Typy podnikateľských subjektov v obci

TYP PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU	POČET
Podnikatelia – fyzické osoby	12
Samostatne hospodáriaci roľníci	10
Obchodné spoločnosti (a.s., s.r.o.)	0
Družstevné organizácie	1
Iné - aké	0

Zdroj: obec Senné, 2015

Existujúce podnikateľské subjekty v obci, napriek ich solídnemu počtu nespĺňajú očakávania rapídneho zníženia nezamestnanosti v obci. Z celkového počtu podnikateľských subjektov je 10 subjektov, ktoré nezamestnávajú žiadnych zamestnancov a 2 subjekty, ktoré zamestnávajú do 5 zamestnancov (čo nie je z hľadiska klasifikácie ani mikropodnik). Tento fakt je možné odôvodniť tým, že fiskálna politika štátu odrádza podnikateľov zamestnať iných zamestnancov. Pre takéto subjekty je výhodnejšie dohodnúť si na prácu buď ďalších živnostníkov, alebo využiť iné inštitúty mimo trvalého pracovného pomeru. Dá sa predpokladať, že viaceré pracovné aktivity sú riešené aj ako „práca na čierno“. Je to dôsledok toho, že aktuálna legislatíva nemotivuje ani živnostníkov zamestnať sa vo vlastnej firme, ale radšej využiť iné možnosti. Podobne je to aj u spoločností s ručením obmedzeným, aj keď je ich nepomerne menej. V obci nie je ani jeden podnikateľský subjekt, ktorý by zamestnal viac ako 50 zamestnancov.

12.2.1 POĽNOHOSPODÁRSTVO A RYBÁRSTVO

Dominantné postavenie a dlhoročnú tradíciu má v obci poľnohospodárstvo, dnes už rodinné farmárčenie a rybolov. Pre obec bez priemyslu predstavovalo poľnohospodárstvo po celé roky jedinú domácu príležitosť zamestnať sa. Úrodná pôda poskytuje výborné podmienky pre pestovanie viacerých druhov poľnohospodárskych produktov a chov dobytky. Blízkosť rybníkov dáva priestor pre chov rýb a rozvoj rybného hospodárstva, vrátane možností obohatenia cestovného ruchu.

12.2.2 SLUŽBY A CESTOVNÝ RUCH

Druhým najrozšírenejším podnikateľským odvetvím je podnikanie v službách s prevahou maloobchodu a služieb občianskej vybavenosti. Absentujú služby dopĺňajúce cestovný ruch, ktoré môžu mať v budúcnosti potenciál rozvoja. Podnikateľské subjekty v oblasti základných služieb sú odkázané na zákazníkov z obce a jej okolia a preto je veľmi dôležitá aj ich lokalizácia v nadväznosti na migráciu obyvateľov okolitých obcí. Naopak, budúce služby v oblasti cestovného ruchu je vhodné efektívne a rozumne lokalizovať v rámci celého regiónu, potenciál je v službách súvisiacich s chovom rýb, rybolovom, aquakultúrou a spracovaním rýb.

12.2.3 NAJVÝZNAMNEJŠÍ ZAMESTNÁVATELIA V OBCI

Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov z hľadiska optimalizácie nezamestnanosti v regióne patria Yazaki wiring Technologies, BHS Drives an Pumps, Syraren Bel Slovensko a.s.

13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY

Na označenie nepodnikateľských subjektov, mimovládnych organizácií, spolkov či združení sa na Slovensku zaužíval pojem Tretí sektor. Existencia týchto subjektov a ich zúčastňovanie sa na živote spoločnosti charakterizuje občiansku spoločnosť. V podmienkach územnej samosprávy je to ideálna symbióza, kedy tretí sektor pôsobí v oblastiach, kde dopĺňa manažment samosprávy. Spolkový a záujmový život v obci a v celom mikroregióne má dlhodobú tradíciu.

13.1 MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou vytvorené súkromnými osobami alebo organizáciami, ktoré sa nezúčastňujú na vláde a ani vo vláde nemajú svojich zástupcov (vrátane orgánov územnej samosprávy). Ich mimovládny charakter je daný tým, že štát, ani orgány územnej samosprávy vrátane ich predstaviteľov nemajú nijaký vplyv na vedenie organizácie alebo iné ovplyvňovanie ich činnosti. Mimovládne organizácie sú inštitucionalizované, nezávislé a spravidla zriadené na verejno-prospešné účely. V podmienkach Slovenska sú mimovládne inštitúcie ako nezávislé výskumné, hodnotiace a poradné organizácie, ich pôsobnosť je globálna so zameraním na vybrané odvetvia spoločnosti a riadenia hospodárstva. V obci Senné nepôsobia žiadne významné mimovládne organizácie.

13.2 SPOLKY A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE

Spolková a záujmová činnosť má v obci tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, vinobraní, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít.

Obec má bohatú tradičnú spolkovú činnosť. Aktuálne pôsobí v obci nezisková organizácia Jednota dôchodcov. Dlhodobú tradíciu má dobrovoľný hasičský zbor, Poľovnícke združenie Ostrovik, futbalový klub SK Senné a už spomínané folklórne združenia. Starosta činnosť združení podporuje finančne podľa možností rozpočtu, ale aj nefinančne: pomocou a priestorom pri propagácii, poskytnutím obecných priestorov a podobne.

14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cez kataster obce Senné vedie cesta III. triedy . V roku 1950 bolo Senné prvýkrát v histórii spojené s okolím autobusovou linkou. Spoj premával medzi obcou a Michalovcami. V rokoch 1980-82 sa cestná sieť rozšírila o asfaltovú cestu zo Senného cez Hrabov do Vysokej nad Uhom. V roku 1963 obec vybudovala 2 km betónového prícestného chodníka, ktorý po opotrebovaní v r. 1972 vyasfaltovala. Senné nie je napojené na železnicu. Najbližšia železničná stanica je v Michalovciach.

V súčasnosti je obec prepojená s okresným mestom Michalovce pravidelnou mestskou hromadnou dopravou. Frekvencia spojenia v priebehu pracovného týždňa do okresného mesta je dostačujúca. V regióne nie je vlakové spojenie.

15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie človeka, tvorí životné prostredie - environment. Je predpokladom jeho ďalšieho vývoja a tvorí ho najmä ovzdušie, voda, pôda, horniny a ďalšie organizmy. Inak povedané, životné prostredie je súbor všetkých činiteľov, s ktorými prichádza do styku živý subjekt, ktorými je obklopený a na ktoré priamo i nepriamo pôsobí. Životné prostredie je jednou z určujúcich zložiek kvality života spoločnosti, logicky tvorí dôležitú súčasť aj pri analýze

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

vonkajšieho prostredia rozvoja obcí. Územie obce Senné má environmentálnu záťaž, v obci sa nachádza plynové stredisko - Vrty Nafta a.s., ktoré má 28 vrtov.

15.1 OVZDUŠIE

Územie obce patrí z hľadiska kvality životného prostredia medzi relatívne menej postihnuté oblasti východného Slovenska. Kvalitu životného prostredia obce ako aj celého regiónu nemožno hodnotiť ako kritickú, ani nevyhovujúcu. Hlavnými znečisťovateľmi ovzdušia v zastavanom území obce sú ešte niektoré domácnosti, kde spaľovaním tuhých palív dochádza síce k produkcii znečisťujúcich látok, ale tie však nespôsobujú znečistenie ovzdušia nad limity povolené zákonom. Trhová ponuka predajcov plynu posunula túto komoditu na úroveň dosažiteľnosti pre všetky domácnosti, preto sa minimalizovali v obci domácnosti, ktoré využívajú spaľovanie menej hodnotných druhov palív, vplyvom ktorého dochádzalo hlavne v minulosti k zhoršeniu kvality ovzdušia prevažne v zimnom období. Obyvatelia siahajú k spotrebe takýchto palív len prechodne, ak je ich trhová cena dočasne dostupnejšia. U obyvateľov obce je výraznejší záujem o využívanie ľahšie dostupných domácich, ekologicky čistých a pritom aj lacnejších palív a energií, ako sú obnoviteľné a alternatívne zdroje energie. Všetky objekty vo vlastníctve obce sú plynofikované.

15.2 VODNÉ PLOCHY

V katastrálnom území obce sa nachádza Národná prírodná rezervácia Senné rybníky, tzv. seniarska depresia, jedna z najvýznamnejších ornitologických lokalít v strednej Európe. Svojím vedeckým a ochranárskym významom nadobudla medzinárodný charakter.

V katastrálnom území lňačoviec, Blatnej Polianky a Senného bola vybudovaná sústava rybníkov s rozlohou 700 ha, z ktorých najväčší o rozlohe 213 ha bol 27. 5. 1974 vyhlásený za Štátnu prírodnú rezerváciu Senné - Rybníky, za účelom ochrany vzácnych biocenóz a vodného vtáctva na vedecko-výskumné, kultúrno-výchovné a náučné ciele.

V zmysle v súčasnosti platného zákona o ochrane prírody a krajiny s účinnosťou od 1.1.1995 sú Senné rybníky ustanovené za národnú prírodnú rezerváciu (NPR), ktorá predstavuje mimoriadne cenné a významné územie z dôvodu výskytu vodného a pri vode žijúceho vtáctva a jedinečnú oddychovú lokalitu na jarnom a jesennom migračnom ťahu.

Lokalita Senné rybníky má rozlohu 1 440 ha. Zahŕňa v sebe Národnú prírodnú rezerváciu, sústavu chovných rybníkov a okolité lúky. Podľa výskumov cez ňu tiahne cca 160 druhov a na nej hniezdi vyše 50 druhov vtáctva.

Bohatstvo druhového výskytu vtákov dalo podnet na zaradenie tejto lokality medzi významné vtáčie územia (IBA - Important Bird's Areas) a v roku 1990 aj medzi Ramsarské lokality. Na území NPR Senné rybníky platí najprísnejší piaty stupeň ochrany a na území ochranného pásma štvrtý stupeň ochrany.

Po vybudovaní rybníčnej sústavy v lňačovciach, pozostávajúcej z 28 hospodárskych rybníkov sa rybnikárstvo stalo dominantným prvkom v tejto oblasti. Hlavnými chovanými druhmi rýb sú kapor, amur, tolstolobik, sumec, štika a iné. Vo vyčlenených rybníkoch si prídu na svoje aj milovníci športového a rekreačného rybolovu.

15.3 PRÍRODA A KRAJINA

Národná prírodná rezervácia má zvláštny význam pre zachovanie genetickej a ekologickej diverzity územia vzhľadom na kvalitu jej fauny (avifauny) a pravidelne sa v nej vyskytujú značné počty jedincov rôznych druhov vodných vtákov indikujúcich význam mokrade. Je to jedna z najvýznamnejších hniezdných lokalít a migračných zastávok vzácnych, ohrozených (vrátane globálne ohrozených) a zraniteľných vodných vtákov na Slovensku. Územie je chránené ako národná prírodná rezervácia a jej ochranné pásmo.

Popri desiatkach párov kačice divej hniezdia v NPR Senné - rybníky početné populácie potápky chochlatej a chochlačky vrkočatej. Vtáčie ostrovy obýva kolónia kormorána veľkého a čajky bielohlavej, podmáčavé vrbové porasty skrývajú hniezdnu kolóniu chavkoša nočného, volavky popolavej, beluše malej a porasty vodnej vegetácie sú domovom čoríkov bahenných a chriaštelov vodných.

Stromy a väčšie kroviny na hrádzach využívajú na hniezdenie kúdelníčka lužná a takmer pri každej návšteve lokality je možné vidieť ako modrý blesk preletieť rybárika obyčajného. Počas jarného a jesenného ľahu sa rezervácia stáva odpočinkovou zastávkou pre stovky potápok, volaviek, kačíc, husí a čajok, ktoré z vodnej hladiny z času na čas zdvihne len silueta orliaka morského. Rybníky s otvorenou vodnou hladinou bez vegetácie sú po celý rok miestom odpočinku a zberu potravy pre desiatky potápok, kormoránov, kačíc, čajok a čoríkov.

Vodnou vegetáciou porastené rybníky obľubuje na hniezdenie zriedkavá potápka červenooká, labuť veľká, lyska čierna či neúnavní letci čoríky bahenné a čierne. Rybníky čiastočne alebo úplne zarastené trstinami sú okrem množstva spevavcov (trsteniariky, svrčiaky, strnádky trstinové, fúzatky) hniezdiskom bučiaka veľkého, bučiačika obyčajného, kolónií beluše veľkej volavky purpurovej a lyžiara obyčajného, globálne ohrozenej chochlačky bielookej, početnej kane močiarnej a skryto žijúceho chriašťa malého.

Počas tzv. letnenia rybníkov a po ich výlove sa rybníky bez vody stávajú hniezdiskom šablarky modronohej, cibíka chochlatého a kulíka riečneho. Predovšetkým sú však oddychovým miestom pre desiatky beluší a bocianov či stovky tiahnúcich kačíc, čajok a bahniakov, ktoré z času na čas pritiaľnu pozornosť sokola sťahovavého, prilítajúceho na rybníky za potravou až z karpatských hôr.

V rámci zaradenia do zoznamu ramsarských lokalít Národná prírodná rezervácia Senné rybníky splnila kritéria pre jej začlenenie medzi unikátne mokrade tým, že sa v nej nachádza populácia vzácných, ohrozených a kriticky ohrozených druhov (5 druhov celosvetovo a 53 druhov celoeurópsky ohrozených).

16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A POZORUHODNOSTI

Obec disponuje bohatým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Poloha obce a koncepcne zvládnuté prepojenie zaujímavostí a prírodného bohatstva má potenciál prilákať rodiny s deťmi na výlety, seniorov na nenáročné prechádzky v prírode, žiakov na ozdravné pobyty aj poľovníkov a rybárov na športové vyžitie. Obec má aj historické pamiatky, v poslednej dobe v obci badať záujem o zriaďovanie typických sedliackych domov. Postupne sa budujú cyklotrasy a náučné chodníky.

Sprievodné služby cestovného ruchu, ako sú stravovacie možnosti, ubytovacie kapacity, požičovňa športových potrieb, alebo stánky s možnosťou opekania rýb sa v obci nenachádzajú. Propagácia obce a jej prírodného bohatstva vo vzťahu k návštevníkom je slabá. Obec nemá dostatok vlastných finančných zdrojov na zabezpečenie rozvoja cestovného ruchu. Medzi historické a kultúrne pamätihodnosti patrí Kaštieľ a Kostol navštívenia Panny Márie.

Kostol navštívenia Panny Márie

Hnuteľnou národnou kultúrnou pamiatkou evidovanou v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Pamiatkového úradu Slovenskej republiky je rímskokatolícky kostol Navštívenia Panny Márie. Kostol bol postavený v roku 1718 s využitím múrov pôvodného gotického kostola, spomínaného v 14. storočí. Pri prestavbe dostal šindľovú strechu a drevený trámový strop. Bol postavený v slohu baroka a klasicizmu a je vo vlastníctve cirkvi a cirkevných organizácií.

Zvony spadnuté pri požiari v r. 1911 znova osadili, ale na začiatku 1. svet. vojny ich štát rekvíroval ako surovinu pre zbrojnú výrobu, ponechajúc z troch zvonov iba najmenší. Po vojne veriaci zakúpili nové z Brna. Pôvodný organ, o ktorom vieme, že existovali 18. storočí, sa nezachoval. Druhý, inštalovaný po požiari, bol v roku 1973 vymenený za nový, vyrobený v n. p. Organa Kutná Hora. Historizujúci oltár z roku 1911 veriaci v r. 1965 vymenili za starší, ale štýlovo čistejší z r. 1862, získaný z Tušimíc. Oltárny obraz Navštívenia P. Márie reštauroval prof. Jozef Saloň zo Zemplínskeho múzea, podobne ako korpus Spasiteľa zachránený pri požiari v r. 1909. Kostol Navštívenia P. Márie v deň sviatku podľa vizitácie z r. 1749 v tých časoch každoročne navštevovali pútnici z Michaloviec. Na severnej a južnej strane kostola sú zamurované tabule dvoch príslušníkov rodiny Vécsey z 19. storočia, na nádvorí je náhrobný liatinový kríž. Z bohoslužobných predmetov vyniká barokovo- rokokový kalichmajstra Szillásyho z Levoče z r. 1757, barokové cibórium zo 17. storočia a baroková monštrancia s tepaným vykladaným dekorom z ružíc a okridlených hlavičiek anjelíkov. Kostol počas 2. svet. vojny poškodený strelami, po oprave vysvätil 15.9.1946 J.E. biskup Čársky. V roku 1996 bol kostol rekonštruovaný. Namiesto starej fary, ktorá po zatknutí administrátora vd. P. Biloveského schátrala v r. 1966 postavili novú, v r. 1970 k nej pristavali miestnosť pre mládež a garáž, neskôr budovu napojili na plynovú sieť.

Senianský kaštieľ

Je postavený v slohu neskorkej renesancie v prvej polovici 17. storočia, na staršom základe. V 18. a 19. storočí bol upravovaný. Je to bloková dvojpodlažná budova s obdĺžnikovým pôdorysom a trojposchodovou asymetricky situovanou vežou. Pri prestavbe v druhej po. 19. storočia všetky okná rozšírili a dekoratívne orámovali štukovými šambránami. Na severnej strane budovy je podstrešná dvoj okenná miestnosť. V polovici 18. storočia vstupný portál veže osadili umelecky kovanou rokokovou mrežou. Miestnosti boli zaklenuté krížovými klenbami, boli v nich osadené vstavané skrine a klasicistické pece s reliéfnou výzdobou. Asi sto rokov bol kaštieľ využívaný ako lovecký.

V roku 1945 bol znárodnený, výnosom Okresnej správnej komisie vo Veľkých Kapušanoch z 27.11.1945 dostal dočasného správcu. Podľa výnosu tej istej komisie z 8.12.1945 sa časť mobiliára mohla prenajať žiadateľovi J. B. a stanici NB v Palíne za primeranú úhradu. Na základe rozhodnutia Zboru povereníkov z 27.5.1946 Povereníctvo školstva a národnej osvety listom zo 16.7.1946 odstúpilo kaštieľ do držby Školského inšpektorátu v Kráľovskom Chlmcí s tým, že ho má využívať pre školské účely. Až do postavenia nových škôl v ňom boli umiestnené miestne ZŠ i MŠ, aj byt riaditeľa. Okrem toho slúžil ako prechodná ubytovňa ornitológov, krátko ako nocľaháreň vodiča autobusu a počas úprav VSN ako ubytovňa robotníkov. Prudká smršť 8.8.1978 zničila strechu a objekt čiastočne odkryla. Odvtedy chátral. V roku 1980 prišlo Pridružená výroba Choňkovce k oprave, ale okrem zrušenia zvyškov krytiny neurobila nič. Od r.1982 bola hotová projektová dokumentácia na opravu, dokonca sa prišlo k provízornemu prekrytiu strechy, ale kaštieľ naďalej chátral. V roku 1989 bola vyhotovená štúdia jeho rekonštrukcie, v r.1990 projekt obnovy. Až v r.1993 - 4 sa na základe príspevku fondu Pro Slovakia a MV SR prišlo k prvej fáze záchranných prác. Kaštieľ dostal novú strechu, obnovili podstrešné rímsy, uskutočnili klampiarske práce. Čaká na svoje ďalšie využitie.

17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCE

Vonkajšie prostredie obce je súhrn faktorov, ktoré obec nemôže vôbec ovplyvniť. Naopak toto prostredie ovplyvňuje obec a tá nemá inú možnosť ako sa prvkom tohto prostredia čo najlepšie prispôbiť. Externé prostredie a jeho prvky popisuje STEEP analýza, ktorej úlohou je identifikovať faktory ovplyvňujúce obec, jej projekty a výsledné profitovanie. Jednotlivé faktory môžeme rozdeliť do piatich hlavných kategórií, všetky majú spoločné to, že sa jedná o faktory obcou neovplyvniteľné. Riešenie s nimi spojených problémov bude spočívať v prispôbení sa im tak, aby obec aj napriek nim mohla dosiahnuť stanovené ciele.

Tabuľka STEEP analýza

SOCIÁLNE	TECHNOLOGICKÉ	EKONOMICKÉ	EKOLOGICKÉ	POLITICKÉ
Demografické zmeny	Vývoj technológií	Nové pracovné príležitosti	Nové trendy ochrany životného prostredia	Politika vlády v konkrétnej oblasti
Zmeny potrieb obyvateľov	Dostupná technológia a využívaná technológia	Využívanie ďalších zdrojov z EÚ	Európska legislatíva v životnom prostredí	Zmena legislatívy
Zmeny správania	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Noví investori	Dôsledky klimatických zmien	Legislatíva verejného obstarávania
Migrácia a imigrácia	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom eGovernmentu	Zmena fiskálnej politiky	Nové záväzky štátu vo vzťahu k EÚ	Presun kompetencií

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre podrobné zhodnotenie vonkajšieho – externého prostredia obce boli identifikované a skúmané niektoré základné oblasti, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, ale obec na ne nemá dosah: Ekonomické subjekty a zamestnávateľia pôsobiaci v obci a v regióne a jeho bezprostrednom okolí, nepodnikateľské subjekty obce, dopravná infraštruktúra a dopravná obsluha, životné prostredie a prírodné, historické a ďalšie zaujímavosti obce a okolia. Z uvedených oblastí sa podrobným skúmaním definujú príležitosti a dajú sa predpokladať aj možné ohrozenia. K príležitostiam obce je možné zaradiť rybníky a prírodnú rezerváciu so všetkými jej možnosťami, vhodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a rybárstva. Medzi ohrozenia patria nepriaznivé klimatické zmeny a s tým súvisiaca potreba rôznych opatrení na ochranu územia. Podrobnejšie sú príležitosti a ohrozenia v SWOT.

A III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Univerzálna analytická technika zameraná na zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť obce, mikroregiónu sa nazýva SWOT analýza. Najčastejšie je SWOT analýza používaná ako situačná analýza v rámci strategického riadenia, je súčasťou Plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí. Autorom SWOT analýzy je Albert Humphrey, ktorý ju navrhol v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. SWOT je akronym z počiatočných písmen anglických názvov jednotlivých faktorov:

Strengths – silné stránky

Weaknesses – slabé stránky

Opportunities – príležitosti

Threats – hrozby, ohrozenia

V SWOT analýze vo všetkých faktoroch budeme sledovať 3 základné oblasti - priority, ktoré tvoria kostru následnej – strategickej časti dokumentu Plánu rozvoja obce Senné:

Ľudia a kvalita života

Technická infraštruktúra a životné prostredie

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

Ľudia a kvalita života – táto oblasť je prvou riešenou prioritou a tomu zodpovedá aj jej záujem a postavenie. Pre zlepšenie kvality života obyvateľov obce boli podrobnejšie analyzované viaceré vstupné informácie analýzy vnútorného prostredia, aj analýzy vonkajšieho prostredia. SWOT analýza sa v tejto oblasti opiera o kapitoly: 3 Krajina, 4 Obyvateľstvo, 5 Občianska vybavenosť a zázemie, 6 Školstvo, 9 Kultúra a šport, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia.

Technická infraštruktúra a životné prostredie – pre SWOT analýzu sú dôležité zistenia v kapitolách: 8 Technická infraštruktúra, 14 Dopravná infraštruktúra, 15 Životné prostredie, 16 Historické a kultúrne zaujímavosti.

Ekonomický rozvoj a riadenie obce – je oblasť, prioritou, ktorú asi najviac ovplyvňuje aktuálne politické dianie a z toho vyplývajúca aplikácia aktuálnej legislatívy. Pre SWOT analýzu sú sledované kapitoly: 7 Ekonomika a riadenie samosprávy, 10 Stav projektovej pripravenosti obce, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obci a mikroregiónu a 13 Nepodnikateľské subjekty.

Tabuľka SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Silné zastúpenie ľudí v produktívnom veku ☐ Výborné podmienky chovu rýb a výroby rybných výrobkov a špecialít ☐ Dominantné postavenie rybárstva a poľnohospodárstva ☐ Silné zastúpenie obyvateľov s remeselnými zručnosťami ☐ Silné zastúpenie obyvateľov so vzťahom k poľnohospodárstvu a rybárstvu ☐ Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať za prácou ☐ Ochota vzdelávať a requalifikovať sa ☐ Prepojenosť vzdelanostnej štruktúry obyvateľov a možností trhu práce ☐ Potenciál na vybudovanie podnikateľských zón ☐ Výhodné podmienky a možnosti pre stavbu nových rodinných domov ☐ Možnosti využívania rodinných domov na rekreáciu a víkendové bývanie ☐ Záujem obyvateľov zachovávať a propagovať tradície a zvyklosti	<p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Mierne postupné starnutie obyvateľov ☐ Nedostatok pracovných príležitostí mimo rybárstva a poľnohospodárstva ☐ Málo vysokoškolsky vzdelaných ľudí ☐ Slabé pracovné možnosti uplatnenia sa vysokoškolsky vzdelaných ľudí ☐ Absencia väčších zamestnávateľov ☐ Nedostatok zamestnávateľov všeobecne ☐ Absencia rôznorodosti zamestnávateľov ☐ Nedostatočné zdravotné, sociálne služby a občianska vybavenosť aj v dôsledku slabej kúpyschopnosti ☐ Neexistujúca starostlivosť o seniorov ☐ Nevyhovujúca a nedostatočná dopravná infraštruktúra do celého regiónu <p>Technická infraštruktúra a životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Zastaralé a nemodernizované vodovody a siete rozvodov plynu ☐ Technicky zastaralé a energeticky nevyhovujúce verejné osvetlenie a obecný rozhlas ☐ Nevybudované kanalizácie a čističky

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zachovalé územie v nenarušenej prírode bez ekologických znečisťovateľov ovzdušia
- Územie bohaté na rybníky
- Organizovanie separovania zberu v obci
- Dobré možnosti pestovania ekologicky nezávadných poľnohospodárskych produktov a potravín
- Bohaté možnosti zabezpečenia ekoturistiky, agroturistiky, aquaturistiky a cykloturistiky

Ekonomický rozvoj a riadenie obce

- Dlhodobó vyrovnané rozpočtové hospodárenie v obci
- Mimoriadne zaniatený, šikovný a starostlivý starosta
- Záujem o implementáciu elektronickej komunikácie
- Dlhodobó dobre zvládnutý manažment projektov
- Dobré podmienky pre podnikanie v poľnohospodárstve

odpadových vôd

- Zastaralé a neestetické stĺpy elektrického vedenia
- Nedostatočne riešená energetická úspora budov
- Nedostatočne vybudovaná sieť obecných komunikácií a chodníkov
- Nedostatočne vybudované verejné priestranstvá
- Nedostatočná propagácia možností oddychu v nenarušenej prírode

Ekonomický rozvoj a riadenie obce

- Nedostatočné technické, technologické a softwarové vybavenie úradu
- Malý záujem obyvateľov o elektronickú komunikáciu s obcou pri vybavovaní svojich potrieb a záujmov
- Nedostatočný záujem podnikateľov spolupracovať s obcou a podporovať jej aktivity
- Nedostatok finančných možností pre investičné zámery
- Nepostačujúca propagácia obce a jej prírody, historických a folklórnych tradícií a zvykov a tradičných výrobkov

PRÍLEŽITOSTI

Ľudia a kvalita života

- Vybudovanie dopravnej infraštruktúry z ostatných regiónov Slovenska
- Vybudovanie aktívneho cestovného ruchu postaveného na rybárstve a agroturistike
- Propagácia rybárskych tradícií, rybárskej oblasti, rybníkov a aktivít
- Posilnenie rozvoja služieb v cestovnom ruchu
- Vybudovanie podnikateľských zón
- Vybudovanie zón pre farmárov a výrobcov rybných výrobkov na odbyt produktov
- Využívanie dostupných nástrojov na podporu začínajúcich podnikateľov
- Vytvorenie pracovných príležitostí pre vysokoškolsky vzdelaných ľudí
- Využívanie aktívnej politiky trhu práce vo vzťahu k absolventom
- Rekvalifikácia ekonomicky aktívnych obyvateľov
- Expanzia malých a stredných podnikateľov
- Motivácia podnikateľov zamestnať obyvateľov obce
- Využívanie nevyužitých a chátrajúcich objektov pre rozvoj cestovného ruchu
- Podpora rozvoja výstavby nových domov

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zlepšenie dopravného napojenia na väčšie centrá a mestá
- Využívanie životného prostredia na rozvoj

OHROZENIA

Ľudia a kvalita života

- Odchod mladých ľudí za prácou do iných miest a regiónov
- Úbytok detí a starnutie obce
- Zánik tradícií a rybárstva
- Neschopnosť rekvalifikácie dlhodobó nezamestnaných obyvateľov
- Zníženie citových väzieb na obec
- Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov a v dôsledku toho aj úbytok služieb
- Ohrozenie drobných služieb budovaním zázemia vo väčších centrách a mestách
- Nedostatok a nedostupnosť služieb starostlivosti o seniorov
- Malý záujem o podnikanie v službách

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zánik tradičných remesiel a folklórnych zvykov
- Zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny
- Zhoršenie prírodného prostredia pre cestovný ruch
- Zhoršenie kvality vody v dôsledku nedobudovanej siete kanalizácie

Ekonomický rozvoj a riadenie obce

- Nedostatok financií na rozvojové projekty
- Nezáujem občanov o veci verejné
- Zánik spolkov
- Zánik obce s prevahou seniorov

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

<p>cestovného ruchu, zhodnotenie nevyužitého prírodného potenciálu a miestnych zdrojov</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Posilnenie a podpora propagácie zdravých poľnohospodárskych výrobkov a produktov ❑ Využívanie historických a kultúrnych zaujímavostí na rozvoj cestovného ruchu ❑ Dobudovanie cyklotrás a náučných chodníkov ❑ Využívanie alternatívnych zdrojov energie ❑ Zabezpečenie energetickej efektívnosti budov <p>Ekonomický rozvoj a riadenie obce</p> <ul style="list-style-type: none"> ❑ Aktívne využívanie možností čerpania nenávratných finančných príspevkov z projektov a grantov ❑ Zlepšenie informovanosti obyvateľov o aktuálnom dianí v obci ❑ Aktívne zapojenie obyvateľov do diania v obci ❑ Zlepšenie elektronickej komunikácie s obyvateľmi ❑ Aktívna a trvalá propagácia obce a jej atraktivity a možností všetkými prostriedkami ❑ Podpora rozvoja spolkov a prostredníctvom nich aj propagácia folklórnych tradícií ❑ Zvýšenie atraktivity a využiteľnosti verejných priestranstiev ❑ Zlepšenie čistoty verejných priestranstiev 	
---	--

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri hodnotení súčasného stavu územia je potrebné zdôrazniť, že aktuálny stav rozvoja obce v porovnaní so stavom pred pôvodným PHSR možno hodnotiť ako výrazný posun kvality života jej obyvateľov aj ako kvalitatívny posun zázemia, ktoré obce pre svojich občanov zabezpečuje. Úlohou aktualizácie PHSR a jej strategickej časti je tento stav udržať a naďalej rozvíjať.

Tabuľka Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

DRUH RIZIKA	OBJEKT RIZIKA	ZDROJ RIZIKA	NEŽIADUCE DÔSLEDKY	PRAVDEPODOBNOŠŤ
Individuálne	obec	Nezáujem obyvateľov o realizáciu aktivít v Pláne rozvoja obce	Nenaplnenie vízie a priorit Plánu rozvoja obce	veľmi nízka
Technické	obec	Dopravná zaťaženosť	Zhoršenie životného prostredia	stredná
Ekologické	obec	Identifikácia starých envirozáťaží	Zhoršenie životného prostredia	nízka
Sociálne	obec	Nedostatočné uplatnenie	Migrácia obyvateľov	stredná/nízka
Ekonomické	obec	Nezáujem investorov	Zvyšovanie nezamestnanosti	stredná

Zdroj: vlastné spracovanie

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

18. VYMEDZENIE POJMOV

18.1 Vízia obce

Teória definuje víziu ako želanú predstavu obyvateľov obce a ich reprezentantov o budúcnosti, o ideálnom stave. Je veľmi dôležité pre rozvoj obce mať spoločnú predstavu o budúcnosti, pretože len vtedy je vízia nástrojom na motiváciu, ak je víziou spoločnou. Formulácia rozvojovej vízie je úvodným krokom pri tvorbe strategickej časti dokumentu. K naplneniu tejto vízie by malo smerovať spracovanie samotnej stratégie a z nej vyplývajúcej realizácie konkrétnych rozvojových projektov v nadväznosti na finančný rámec.

18.2 Priority, ciele

Okrem vízie je potrebné v tejto časti identifikovať jednotlivé ciele a formulovať hlavné priority - problémové oblasti. Pôvodná hierarchia, štruktúra strategickej časti, definovaná v PHSR z roku 2005 je v súčasnosti aktualizovaná. Každá priorita je vymedzená cieľmi, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou opatrení.

18.3 Opatrenia, aktivity

Naplnenie cieľov je špecifikované opatreniami. Každé opatrenie je konkretizované aktivitami, od ktorých sa odvíjajú projekty naplňujúce celú stratégiu rozvoja obce.

19. VÍZIA OBCE

Obec Senné v roku 2022 je prosperujúca obec, ktorá svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivuje ľudí trvalo sa v obci usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj obce aj celého regiónu. Obyvatelia už nemusia za prácou cestovať do zahraničia, ale vedia sa uplatniť v obci a blízkom okolí, či regióne. Obec má vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné komunikácie a dostatok oddychových zón a zelene vo svojom centre. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, starajú sa o rybníky a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné produkty na predaj obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcami potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Obyvatelia obce sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizovaním pravidelných sezónnych akcií vedia do obce prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.

20. PRIORITY A CIELE

20.1 PRIORITA: ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

Kvalita života je pojem ťažko uchopiteľný a merateľný. Kvalita života vo svojom obsahu zahŕňa environmentálne, ekonomické, sociálne, kultúrne, psychologické, duchovné a ďalšie podmienky pre zdravý a šťastný život. Z mnohých definícií, ktoré sa k tejto téme viažu vyplýva, že na kvalitu života je možné sa pozeráť subjektívne ako na spokojnosť so svojim životom a zároveň z hľadiska vonkajších faktorov ako na kvalitu životných podmienok.

Najvypuklejším problémom v obci je nepomer medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi ktorí pracujú v obci a jej okolí a tými, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialených regiónov a do zahraničia za lepšími možnosťami zamestnať sa. V obci a celom regióne sa naplno dlhodobo prejavuje nezáujem investorov v ľahkom priemysle usadiť sa tu natrvalo a zabezpečiť ľuďom prácu. Starosta obce a poslanci majú v rukách málo možností a nástrojov, ako motivovať investorov a prilákať ich do plánovaných priemyselných zón. Vplyvom migrácie ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou mimo obce a región je ohrozená kvalita občianskej vybavenosti a využívanie škôl a školských zariadení.

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

Významným faktorom, ktorý vyvoláva tlak na kvantitatívny ale aj kvalitatívny nárast poskytovania sociálnych i zdravotných služieb, je rastúci počet seniorov. V obci prevažujú obyvatelia s nízkymi príjmami a minimálnymi mzdami, preto aj využívanie sociálnych služieb pre seniorov vyžaduje podporu zo strany obce. Na druhej strane sa očakáva, že celková spoločenská váha seniorov sa vďaka ich predpokladanej vyššej vitalite a spoločenskej aktivite posilní. Preto je dôležité pripravovať podmienky pre ich aktívne zaradenie do spoločenského, ale aj ekonomického diania v obci.

Kvalitu života v obci výrazne ovplyvňuje aj prítomnosť rómskej komunity – marginalizovanej skupiny obyvateľov. V dôsledku demografického vývoja, slabých pracovných príležitostí, ale aj v dôsledku straty prirodzených pracovných návykov sa táto skupina stáva v obci problémom, ako ju začleniť medzi väčšinové obyvateľstvo, ako jej pomôcť v otázke bývania aj v ďalších závažných sociálnych, právnych a zdravotných oblastiach. Východiskom sa javí spolupráca s „autoritami“ a vytváranie komunitných centier.

Na kvalitu života v obci nepochybne vplýva aj celková spoločenská atmosféra. V dôsledku starnutia obce sa dôležitou stáva otázka bezpečnosti a prevencie pred sofistikovanými nástrahami ohrozenia obyvateľov. Celková spokojnosť obyvateľov je zároveň najlepšou propagáciou obce a má spätný dopad na stabilizáciu aj prílev nových obyvateľov a snáď aj pracovných príležitostí.

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCE

- Dosiahnuť pomerne ideálnu kombináciu pracovných príležitostí, bývania, sociálneho zázemia a príležitostí pre aktívny občiansky život tak, že sa obec stane príťažlivým, otvoreným a vitálnym miestom so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život.
- Zabezpečiť trvalé zvyšovanie kvality života a bezpečnosti všetkých obyvateľov obce aj návštevníkov mikroregiónu.
- Napomáhať dôstojnému životu a zabezpečovaniu bývania aj pre nízkopříjmové a znevýhodnené skupiny obyvateľov.
- Motivovať obyvateľov aktívne sa zapájať do riadenia vecí verejných s dôrazom deklarovať záujem o problémy všetkých skupín obyvateľov.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI

- Rozvíjať úsilie a aktívne využívať legislatívne aj ekonomické nástroje na motiváciu ďalších zamestnávateľov využiť potenciál obyvateľov obce a zvýšiť tak zamestnanosť a príjmy obyvateľov obce.
- Podporovať aktívnu politiku trhu práce vo vzťahu k dlhodobo nezamestnaným aj vo vzťahu k absolventom a podporovať rekvalifikáciu dlhodobo nezamestnaných.

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

- Budovať a rozvíjať občiansku infraštruktúru a služby.
- Prispievať k tvorbe priaznivých životných podmienok pre starších obyvateľov obce.
- Udržať mladých ľudí v obci, vytvoriť podmienky pre imigráciu obyvateľov do obce a podporovať obnovu siete škôl a predškolských zariadení v obci.
- Vytvárať podmienky pre zblížovanie a výmenu skúseností medzi generáciami.
- Napomáhať rozvoju komunít a zapájaniu sa občanov do aktivít záujmových združení.
- Rozvíjať podmienky pre rozmanité kultúrne, športové, rekreačné aktivity a ďalšie zložky aktívneho trávenia voľného času, vrátane nových foriem.

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ☐ Chrániť, užívať a zveľaďovať kultúrne dedičstvo a prírodné bohatstvo a zdroje s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.

20.2 PRIORITA: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Pre kvalitu života obyvateľov obce je životne dôležitý transport médií. Vodovodné, kanalizačné a ďalšie siete musia zabezpečiť plynulé zásobovanie obyvateľov obcí potrebnými médiami a súčasne mať na zreteli ochranu a zodpovedné nakladanie so zdrojmi. Obec nemá dobudovanú kompletnú základnú infraštruktúru. V obci chýba spoločná kanalizácia, domácnosti ešte využívajú lokálne a často zastaralé septické nádoby. Z dlhodobého hľadiska je napriek tomuto stavu nevyhnutná aj permanentná obnova a modernizácia už existujúcej technickej infraštruktúry. Pre komfort obyvateľov je dôležité mať k dispozícii systém náhradného zásobovania v prípade havárií.

Technicky vyspelá spoločnosť kladie čoraz vyššie nároky na kvalitu telekomunikačných a informačných sietí. Aj keď tieto médiá sú trhom pomerne dobre zabezpečené a zvládnuté, obec sa musí technicky pripraviť aj na aktuálnu potrebu verejnej správy implementácie e-governmentu.

Pre zabezpečenie kvality životného prostredia pre ďalšie generácie je potrebné neustále apelovať na obyvateľov obce, aby odpad separovali. Obec má záujem zabezpečiť aj druhotné využívanie bioodpadu v záujme udržiavania kvality pôdneho fondu, ale otázkou dňa je priebežné riešenie ekologických záťaží.

Obec využíva pomerne dobrú sieť dopravnej obslužnosti verejnej autobusovej dopravy a mestskej hromadnej dopravy. Aj keď dostupnosť a mobilita v konečnom dôsledku napomáha znižovaniu rozdielov medzi regiónmi, obec dopravnú obslužnosť a jej rozvoj vie ovplyvniť len nepriamo.

Kvalitný život v obci je nemysliteľný bez splnenia základných podmienok kvalitného životného prostredia, charakterizovaného dostatočným množstvom zelene, rovnako ako aj verejného priestoru priateľského voči jeho užívateľom, vrátane telesne, zmyslovo postihnutých, rodičov s deťmi a iných špecifických skupín obyvateľstva. Pravidelné udržiavanie parčíkov, zelene a miestnych odpočinkových zón, ich nová tvorba a ochrana, revitalizácia zanedbaných plôch, budovanie územných systémov ekologickej stability, trvalý súlad medzi zastavaným a prírodným prostredím, rovnako ako zachovanie a ochrana kultúrno-historických prvkov, patria k významným aktivitám, ktoré obec pre svojich obyvateľov zabezpečuje.

Obec Senné sa nenachádza v oblasti, kde je vysoké riziko záplav, a v obci ani v jej okolí neexistuje ani žiadna priemyselná záťaž či vysokorizikový znečisťovateľ, ktorý výrazne ovplyvňuje kvalitu životného prostredia obyvateľov obce a príslušného regiónu. Naopak, región kde sa obec nachádza patrí do Národnej prírodnej rezervácie Senianske rybníky. Prioritou obce je toto bohatstvo starostlivo uchovávať a zveľaďovať.

Obec nemôže ignorovať otázku zabezpečenia a správy budúcich zdrojov, najmä vody, energií a pôdy tak, aby kvalita života obyvateľov bola udržaná a zvyšovaná aj v budúcich rokoch. S touto ambíciou súvisí aj príprava na dlhodobé klimatické zmeny. Táto príprava závisí vo veľkej miere aj na energetickej koncepcii štátu či Európskej únie. Obec by však mala realizovať aj vlastné opatrenia – zvyšovať energetickú efektivitu budov, zabezpečovať rezervné a diverzifikované zdroje energií a podobne. S klimatickými zmenami a čoraz častejšími výkyvmi počasia, ktoré sa v našich zemepisných šírkach začínajú vyskytovať musí byť obec zároveň pripravená aj na mimoriadne udalosti a havárie.

GLOBALNÝ CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA

- ☐ Zabezpečiť modernú, kapacitne aj kvalitatívne dostatočnú dopravnú infraštruktúru a obslužnosť pre súčasné potreby a budúci rozvoj obce.
- ☐ Udržiavať a zvyšovať kvalitu prostredia v obci, vytvárať obyvateľom priateľský verejný priestor.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

- ☐ Zlepšiť technickú infraštruktúru obce.
- ☐ Vytvoriť efektívny systém separovania odpadov a druhotného využitia biologicky rozložiteľných odpadov.

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Zabezpečiť permanentnú obnovu a modernizáciu technickej infraštruktúry, koordinovať aktivity správcov a prevádzkovateľov sietí.

ÚZEMNÝ CIEL: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

- ❑ Chrániť a zveľaďovať prírodné bohatstvo a všetky prírodné zdroje a zložky životného prostredia s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.
- ❑ Integrované pristupovať k problematike pôdy a starostlivosti o rybníky.
- ❑ Uskutočňovať prevenciu pred dopadmi klimatických zmien vrátane zvyšovania energetickej efektivity budov a podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- ❑ Zabezpečovať systematickú starostlivosť o zeleň a prírodné prvky, vrátane realizácie územných systémov ekologickej stability.
- ❑ Obnoviť a revitalizovať tradičné prírodné prvky v krajine.
- ❑ Chrániť architektonické hodnoty a vytvárať priateľský verejný priestor.

20.3 PRIORITA: EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCE

Obec Senné má v porovnaní s niektorými regiónmi Slovenska pomerne nízku koncentráciu populácie aj v dôsledku nepriaznivého vývoja transformácie ekonomiky a zániku tradičných zamestnávateľov v širšom regióne. Pracovné príležitosti a úspešné ekonomické zázemie patria k hlavným hnacím motorom modernizácie a kvality obce a celého regiónu. Je potrebné hľadať, podporovať a využívať potrebné nové impulzy a kreatívny potenciál miestnych podnikateľov, aby sa dosiahla želateľná úroveň pracovných príležitostí v širšom spektre zamerania, vrátane služieb. Významnú úlohu v tomto procese zohráva otvorená a transparentná činnosť manažmentu obce.

Budúcu konkurencieschopnosť a posilňovanie ekonomiky obce je potrebné hľadať v podpore malého a stredného podnikania s využitím domácich zdrojov. Malé a stredné podnikanie je „ekonomickým motorom“ obce. Podpora a motivácia vlastného podnikateľského zázemia, využívanie vlastných dostupných zdrojov na podnikanie a podpora a propagácia podnikateľov zamestnávajúcich obyvateľov obce a jej okolia s napojením produkcie na rybárstvo a jeho zázemie je vysoko návratnou investíciou obce. Okrem riešenia ponuky pracovných príležitostí to zvyšuje prílev finančných prostriedkov do rozpočtu obce a následne napomáha jej rozvoju. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj podpora sociálnych väzieb v rodine a vzťahu obyvateľov k obci.

Cestovný ruch je jedným z efektívnych nástrojov pre reálnu stabilizáciu ekonomiky obce. Obec je obklopená prírodnou rezerváciou a rybníkmi, čo umožňuje rozvoj agroturistiky, aquaturistiky a nenáročnej turistiky či výletov do prírody. Rozvoj cestovného ruchu v obci je cielený na krátkodobé oddychové aktivity, rybárčenie a aktivity súvisiace s rybolovom a rybami špecialitami, na folklórne, športové a spoločenské využitie a rozvoj cykloturistiky. Ambíciou obce je propagovať kvalitu rybníkov a chov rýb, miestnych služieb a tradíciu pohostinnosti a spätosti s prírodou. Ako skvelá príležitosť vytvorenia nových pracovných príležitostí a podpora tradičného cestovného ruchu sa javí rozvoj agroturistiky, podpora rozvoja aquakultúry a nadväzujúcich aktivít, propagácia rybích špecialít, ale aj podpora spoločenského rozmeru rybárčenia a zdravého stravovania. Podobne aj podpora predaja ekologicky nezávadných potravín od domácich drobných poľnohospodárov je kvalitným doplnením tradičného sortimentu ponuky v cestovnom ruchu.

Skvalitňovanie riadenia obce, zvýšenie kvality služieb poskytovaných samosprávou, znižovanie administratívnej záťaže na obecnom úrade, elektronizácia verejnej správy a územnej samosprávy sú oblasti, ktoré musí obec a jej manažment riešiť, aby samospráva mohla plniť stále náročnejšie úlohy a vytvárať podmienky pre udržanie kvality života. Zabezpečenie väčšej účasti občanov na rozhodovaní, rozvoj občianskych iniciatív a celkové zlepšenie komunikácie s obyvateľmi obce sú oblasti, pri ktorých sa môže posilniť transparentné riadenie obce a môže sa dospieť k väčšej aktivite občanov, ich stotožneniu sa s obcou a využiť tak občiansky potenciál pre rozvoj obce.

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV

- ❑ Podporovať spoluprácu medzi ekonomickými subjektmi, napomáhať vytváraniu strategických partnerstiev a podporovať rovnomerné rozmiestnenie v podnikateľských odvetviach za účelom vytvárania zdravého a motivujúceho konkurenčného prostredia.
- ❑ Budovať pozíciu obce ako ústretovej lokality pre investície v oblasti podnikania a podpory nových ekonomických subjektov.
- ❑ Vytvárať stimulujúcu podnikateľskú atmosféru v prospech usídľovania sa malých a stredných podnikateľov aj väčších spoločností, presviedčať o výhodnosti lokality nielen vzhľadom k potenciálu vzdelanostného zázemia, ale aj okolitého regiónu.
- ❑ Spravovať obec a usmerňovať jej rozvoj efektívne a transparentne, zvyšovať kvalitu a dostupnosť služieb samosprávy v prospech občanov aj podnikateľov.
- ❑ Podporovať pozitívny vzťah občanov k obci ich aktívnym zapájaním do rozhodovania a aktívnym reagovaním na ich potreby.
- ❑ Zvýšiť a podporovať prístup miestnych podnikateľov k programom a grantom.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA

- ❑ Pripraviť ekonomické podmienky, stimuly a nástroje na podporu nových podnikateľských subjektov v tradičných oblastiach podnikania.
- ❑ Zachovať a podporovať drobnú poľnohospodársku výrobu nezávadných potravín a výrobkov v obci.
- ❑ Podporovať vznik komplexných služieb rybárstva.
- ❑ Vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj tradičných remeselných dvorov s kvalitnými službami, ponukou tradičných poľnohospodárskych výrobkov aj propagáciou územia a zvyklostí
- ❑ Zapájať podnikateľov do možností získať nenávratné finančné príspevky na podporu podnikania v tradičných remeslách a službách.
- ❑ Vytvoriť prostredie uľahčujúce rozvoj podnikania v tradičných odvetviach a v remeslách.

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU

- ❑ Podporiť vznik a rozvoj služieb v cestovnom ruchu a súvisiacich služieb a propagácie tradícií.
- ❑ Využiť kvalitu životného prostredia a rozvíjať možnosti ozdravných a relaxačných pobytov detí, mládeže aj seniorov.
- ❑ Zabezpečiť modernizáciu rybárčenia a jeho zázemia, náučných chodníkov a cyklotrás, spájajúcich atrakcie a služby cestovného ruchu v jednotlivých obciach mikroregiónu.

20.4 HIERARCHIA STRATEGICKÝCH CIEĽOV A PRIORÍT

VÍZIA	Obec Senné v roku 2022 je prosperujúca obec, ktorá svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivuje ľudí trvalo sa v obci usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj obce aj celého regiónu. Obyvatelia už nemusia za prácou cestovať do zahraničia, ale vedú sa uplatniť v obci a blízkom okolí, či regiónu. Obec má vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné komunikácie a dostatok oddychových zón a zelene vo svojom centre. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, starajú sa o rybníky a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné produkty na predaj obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcami potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Obyvatelia obce sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizováním pravidelných sezónnych akcií vedú do obce prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.								
	PRIORITA 1 ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA	PRIORITA 2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE			PRIORITA 3 EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCE				
GLOBÁLNY CIEĽ	STABILIZÁCIA OBCE		ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA			SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV			
	OPATRENIE 1.1.1	OPATRENIE 1.1.2	OPATRENIE 2.1.1	OPATRENIE 2.1.2	OPATRENIE 2.1.3	OPATRENIE 3.1.1	OPATRENIE 3.1.2	OPATRENIE 3.1.3	
	OPATRENIE 1.1.3	OPATRENIE 1.1.4							
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI		TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA			ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA			
	OPATRENIE 1.2.1	OPATRENIE 1.2.2	OPATRENIE 2.2.1	OPATRENIE 2.2.2		OPATRENIE 3.2.1	OPATRENIE 3.2.2	OPATRENIE 3.2.3	
ÚZEMNÝ CIEĽ	ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI		OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA			VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU			
	OPATRENIE 1.3.1	OPATRENIE 1.3.2	OPATRENIE 2.3.1	OPATRENIE 2.3.2	OPATRENIE 2.3.3	OPATRENIE 3.3.1	OPATRENIE 3.3.2	OPATRENIE 3.3.3	
	OPATRENIE 1.3.3	OPATRENIE 1.3.4	OPATRENIE 2.3.4	OPATRENIE 2.3.5	OPATRENIE 2.3.6				

Zdroj: vlastné spracovanie

21. ZÁPIS O VEREJNOM PREROKOVANÍ STRATEGICKEJ ČASTI PLÁNU ROZVOJA OBCE SENNÉ

Poslanci obecného zastupiteľstva obce sa stretli 27. 8. 2015 na spoločnom prerokovaní strategickej časti Aktualizácie Plánu rozvoja obce v kultúrnom dome v Sennom. Stretnutiu predchádzala aktívna osobná a elektronická komunikácia medzi spracovateľom a starostom. Na spoločnom prerokovaní poslanci súhlasili s vymedzením strategickej časti Plánu rozvoja obce ako aj s vymedzením Priorít a Cieľov. Pre programovú časť Plánu rozvoja boli identifikované potrebné budúce aktivity, ktoré sú pre rozvoj jednotlivých obcí nevyhnutné. Poslanci obecného zastupiteľstva zaviazali spracovateľa implementovať všetky aktivity v programovej časti dokumentu.

C. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť Programu rozvoja obce Senné obsahuje Opatrenia a v rámci nich jednotlivé Aktivity na zabezpečenie realizácie Programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie globálnych, špecifických aj územných cieľov identifikovaných v strategickej časti dokumentu.

22. PREHĽAD OPATRENÍ A AKTIVÍT

22.1

PRIORITA 1

L'UDIA A KVALITA ŽIVOTA

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCE

Opatrenie 1.1.1

Využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov a podpora výhodných podmienok pre priamych investorov

Aktivity:

- Vysporiadanie pozemkov pre budovanie podnikateľskej zóny v snahe podporiť príchod priamych investorov, malých a stredných podnikateľov do obce
- Vybudovanie technickej a prístupovej infraštruktúry k podnikateľskej zóne
- Marketing obce vo vzťahu k podnikateľom a aktívna prezentácia podnikateľských príležitostí a vhodného vzdelanostného zázemia obce, regiónu

Opatrenie 1.1.2

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci

Aktivity:

- Príprava projektovej dokumentácie na bytovú výstavbu
- Vysporiadanie pozemkov pre bytovú výstavbu
- Výstavba obecných bytov v bytovom dome
- Príprava projektovej dokumentácie na výstavbu nízkoštandardných bytov
- Vysporiadanie pozemkov pre výstavbu bytového domu s nízkoštandardnými bytmi
- Výstavba bytového domu s nízkoštandardnými bytmi
- Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy
- Podpora individuálnej bytovej výstavby
- Obnova a modernizácia bytového fondu za účelom energetickej efektívnosti budov
- Vytvorenie registra bývania v obci (voľné byty, domy, stavebné pozemky)
- Motivácia prílevu nových obyvateľov a mladé rodiny daňovými úľavami, prázdninami

Opatrenie 1.1.3

Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obce

Aktivity:

- Vybudovanie a modernizácia kamerového systému vo verejných priestoroch obce, kamerové monitorovanie centra obce aj cintorína
- Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení seniorov

Opatrenie 1.1.4

Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení

Aktivity:

- Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotníckej pomoci
- Rekonštrukcia budovy sušiarne, jej modernizácia na využívanie komunitného centra pre marginalizovanú skupinu obyvateľov

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

- Motivácia marginalizovanej komunity stanoviť a rešpektovať „autoritu“ z vlastných radov, ktorá bude aktívne spolupracovať so starostom obce a poslancami
- Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami
- Materiálne zabezpečenie a podpora pravidelnej klubovej a krúžkovej činnosti detí a mládeže v mimovyučovacom čase
- Začlenenie seniorov do veku primeraných aktivít rozvoja obce

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI

Opatrenie 1.2.1

Rozvoj aktívnej politiky trhu práce, posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitosti na trhu práce

Aktivity:

- Podpora informovanosti rodičov a žiakov pri výbere štúdia po ukončení základnej školy v nadväznosti na potreby trhu práce
- Poskytovanie pravidelných informácií o potrebách trhu práce aj o aktívnej politike zamestnanosti v rámci kraja a príslušných regiónov
- Poskytovanie pravidelných informácií o možnostiach vzdelávania sa s prepojením na potreby trhu práce
- Organizovanie školení, tréningov a rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou
- Zavádzanie aktivít a inovatívnych prístupov zameraných na tých, ktorí vstupujú po prvý krát na trh práce
- Podpora zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľov s dôrazom na marginalizované skupiny obyvateľstva
- Podpora uplatnenia marginalizovaných skupín na trhu práce
- Využívanie aktívnych činností a absolventskej praxe v obci
- Zapájanie obyvateľov do manažovania a realizácie obecných projektov

Opatrenie 1.2. 2

Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce

Aktivity:

- Zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky podporou prístupu ku kvalitnému predškolskému, základnému a sekundárnemu vzdelaniu
- Zlepšenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu, obnova zručností a spôsobilostí pracovnej sily
- Pravidelná analýza potrieb podnikateľských subjektov pôsobiacich v regióne
- Podpora vzdelávania v oblasti remeselných zručností
- Podpora odborného a remeselného vzdelávania pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Opatrenie 1.3.1

Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci

Aktivity:

- Vytvorenie a permanentná aktualizácia databázy potrieb sociálnych a zdravotníckych služieb obyvateľov obce
- Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľnosti vo vlastníctve obce za účelom poskytnutia priestorov vybraným zdravotným ambulanciam
- Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centra poskytovania sociálnych a zdravotníckych služieb s dennou starostlivosťou
- Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centra a poskytovanie kvalitných sociálnych a zdravotníckych služieb pre starších ľudí, odkázaných na stálu starostlivosť
- Vybudovanie a materiálne zabezpečenie domova dôchodcov rodinného typu
- Vytvorenie a stabilizácia systému terénnej opatrovateľskej služby pre seniorov

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Stabilizácia systému poskytovania stravovacích služieb pre seniorov
- ❑ Zabezpečenie preventívnych opatrení pre mládež aj dospelých ohrozených drogovými a ostatnými závislosťami, podpora poradenskej činnosti a osvedy

Opatrenie 1.3.2

Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb

Aktivity:

- ❑ Podpora rovnomerného rozšírenia ponuky služieb a rozvoja služieb občianskej vybavenosti
- ❑ Podpora odbytu miestnych poľnohospodárskych produktov „z dvora“ pre obyvateľov obce a okolia
- ❑ Podpora odbytu rýb a rybích špecialít, výrobkov pre obyvateľov obce a okolia
- ❑ Podpora odbytu miestnych remeselných výrobkov a služieb pre obyvateľov obce a okolia
- ❑ Vytvorenie nových hrobových miest na obecnom cintoríne
- ❑ Rekonštrukcia a modernizácia domu smútku

Opatrenie 1.3.3

Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí

Aktivity:

- ❑ Podpora obyvateľov obce v záujmovej činnosti, generačnej spolupráci a práci s deťmi
- ❑ Organizovanie pravidelných športových podujatí
- ❑ Podpora využívania športových areálov a telocvične a podpora aktívneho kondičného cvičenia žien, mládeže, seniorov
- ❑ Výstavba a modernizácia multifunkčného ihriska
- ❑ Výstavba a modernizácia športových klubov
- ❑ Výstavba, modernizácia a údržba detského ihriska
- ❑ Organizovanie tradičných kultúrnych podujatí
- ❑ Dostavba, rozšírenie a modernizácia domu kultúry
- ❑ Podpora prezentácie výsledkov záujmovej činnosti a tvorby doma aj v zahraničí
- ❑ Podpora aktívneho a zdravého starnutia

Opatrenie 1.3.3

Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií

Aktivity:

- ❑ Ochrana, propagácia a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva obce a atrakcií obce
- ❑ Podpora a propagácia folklórnych a spoločenských podujatí a aktivít
- ❑ Podpora a propagácia rybárčenia a aktivít s ním spojených
- ❑ Podpora a propagácia tradičnej remeselnej výroby
- ❑ Vydanie publikácie o obci a vydávanie ďalších printových materiálov, kalendárov
- ❑ Výstavba a vybavenie Múzea tradícií – stála expozícia sedliackeho domu, rybárskeho domu
- ❑ Podpora a propagácia zberateľskej činnosti dobových artefaktov

22.2

PRIORITA 2

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA

Opatrenie 2.1.1

Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce

Aktivity:

- ❑ Výstavba, oprava a rekonštrukcia miestnych komunikácií
- ❑ Výstavba a údržba jarkov a kanálov popri miestnych komunikáciách
- ❑ Výstavba, oprava a údržba mostíkov a lávok
- ❑ Výstavba, oprava a rekonštrukcia chodníkov a priekop
- ❑ Výstavba, oprava a modernizácia parkovacích a odstavných plôch

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

- Budovanie a modernizácia zastávok verejnej dopravy a prístreškov na čakanie
- Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- Odstránenie bariér pre imobilných a starších občanov
- Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
- Budovanie spomaľovačov a regulácia rýchlosti prechádzajúcich motorových vozidiel
- Budovanie bariér na zníženie hlučnosti a prašnosti pri hlavných komunikáciách
- Budovanie bezpečnostných bariér na elimináciu nebezpečných úsekov, vybudovanie bezpečnostného zábradlia

Opatrenie 2.1.2

Rozvoj dopravnej obslužnosti obce

Aktivity:

- Podpora posilnenia regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov
- Podpora vývoja ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov a propagácia trvalo udržateľnej obecnej/regionálnej mobility
- Podpora efektívneho a komfortného prepojenia obce s mestom Michalovce a obcami regiónu verejnou dopravou
- Podpora drobných poskytovateľov verejnej dopravy
- Podpora dopravy využívajúcej alternatívne pohonné látky

Opatrenie 2.1.3

Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev

Aktivity:

- Výsadba a údržba zelene v obci s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obci
- Modernizácia a jednotný imidž zábran, informačných tabúl a ďalšieho mobiliáru v obci
- Inštalácia a údržba prvkov obecných mobiliárov
- Oprava a rekonštrukcia centra obce
- Pravidelná údržba čistoty verejných priestranstiev, vrátane cintorína
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia oddychových zón v obci
- Inštalovanie a obnova informačných tabúl v obci
- Súťaž vo vzhľade domov a dvorov
- Účasť obyvateľov na projektoch utvárania verejných priestranstiev

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA

Opatrenie 2.2.1

Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry

Aktivity:

- Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií
- Výstavba a rekonštrukcia spoločného kanalizačného potrubia
- Výstavba a rekonštrukcia čističiek odpadových vôd
- Rekonštrukcia a modernizácia obecného vodovodného potrubia
- Rekonštrukcia a modernizácia plynového potrubia
- Rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu
- Propagácia nízkouhlíkových stratégií pre obec/mikroregión
- Podpora a postupné zavádzanie distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- Príprava a podpora obce na modernizáciu a kapacitné rozširovanie rozvodu elektrickej energie
- Podpora obce pri zavádzaní optických káblov a výstavbe televíznych a telekomunikačných prijímačov a rádiokomunikačných sietí
- Podpora zabezpečenia ochrany údajov, vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb, bezpečnosť internetových transakcií, ako aj zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

Opatrenie 2.2.2

Podpora ekologického nakladania s odpadom

Aktivity:

- Likvidácia ekologických záťaží a nelegálnych skládok odpadu
- Vybudovanie a modernizácia zberného dvora
- Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie skládky pre biologicky rozložiteľné odpady
- Vybudovanie a modernizácia obecnej skládky pre biologicky rozložiteľné odpady
- Organizovanie informačnej kampane na podporu individuálnych skládok biologicky rozložiteľných odpadov a domáceho kompostovania
- Podpora kompostovania a využívania bioodpadu
- Rozšírenie komodít a modernizácia separovaného zberu odpadu v obci
- Aktívna motivácia obyvateľov k separovaniu odpadu
- Osveta obyvateľov zameraná na ekologické nakladanie s odpadom

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Opatrenie 2.3.1

Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Aktivity:

- Rekonštrukcia obecných budov s ambíciou zníženia energetickej zaťaženia a úspory energií
- Rekonštrukcia budovy obecného úradu s cieľom zníženia energetickej zaťaženia a úspory energií
- Rekonštrukcia a modernizácia budovy bývalej Jednoty s cieľom dosiahnuť energetickú efektívnosť prevádzky
- Podpora energetickej efektívnosti súkromných domov
- Propagácia výroby a podpora distribúcie obnoviteľných zdrojov energie
- Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach a v sektore bývania
- Podpora a postupné zavádzanie inteligentných distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- Osveta o možnostiach úspor energie a obnoviteľných zdrojoch energie vrátane zdrojov ich financovania
- Podpora využitia technológií k úspore energie
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie

Opatrenie 2.3.2

Ochrana podzemných a povrchových vôd

Aktivity:

- Riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis
- Dostavba a modernizácia kanalizačných sietí a čistiarne odpadových vôd
- Ochrana, čistenie a pravidelná rekultivácia rybníkov a ostatných vodných plôch

Opatrenie 2.3.3

Zapojenie obce do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien

Aktivity:

- Spolupráca obce so zodpovednými inštitúciami na vytváranie protipovodňových opatrení
- Zabezpečovanie prevencie povodňových udalostí udržiavaním priepustnosti verejných kanálov a ostatných malých vodných tokov
- Odstraňovanie následkov povodní
- Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy
- Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof
- Osveta obyvateľov pre zvládanie prírodných katastrof

Opatrenie 2.3.4

Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obci

Aktivity:

- Zlepšenie a revitalizácia obecného prostredia vrátane regenerácie opustených poľnohospodárskych (priemyselných) lokalít a zníženia miery znečistenia pôdy a vzduchu
- Zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny
- Zachytávanie vody v mieste jej dopadu
- Podpora zabezpečenia prirodzenej funkcie lesa vo vzťahu k vode
- Údržba potokových koryt

Opatrenie 2.3.5

Obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine

Aktivity:

- Spevňovanie, udržiavanie a obnova poľných ciest a ciest medzi rybníkmi
- Budovanie a údržba odstavných plôch pre parkovanie návštevníkov rybníkov
- Výsadba a údržba líniovej zelene pozdĺž ciest
- Údržba trávnatých plôch a neobrábanej pôdy

Opatrenie 2.3.6

Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov

Aktivity:

- Obnova a údržba kaštieľa
- Obnova a údržba historických budov
- Modernizácia a údržba hasičskej zbrojnice

22.3

PRIORITA 3

EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCE

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV

Opatrenie 3.1.1

Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov

Aktivity:

- Vytvorenie a schválenie motivačných podmienok a obecnej legislatívy obce pre vstup domácich a zahraničných malých a stredných podnikateľov (investorov)
- Vysporiadanie pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry zóny pre podnikateľov
- Rekonštrukcia a podpora rekonštrukcie budov a prevádzkových priestorov, ktoré sú potrebné na zabezpečenie rozvoja podnikateľov, remeselných dvorov a služieb
- Podpora a motivácia novo vzniknutých podnikateľov, samostatne hospodáriacich roľníkov (rybárov) a živnostníkov vo výrobnom a remeselnom sektore a službách dostupnými ekonomickými a legislatívnymi nástrojmi obce
- Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií
- Podpora rozvoja vnútorného potenciálu, najmä malých podnikateľov a služieb vytváraním sietí, spolupráce a výmeny skúseností medzi obcami a regiónmi
- Podpora a motivácia malých a stredných podnikateľov, ktorí využívajú domáce suroviny (poľnohospodárstvo, rybolov a s tým spojené ďalšie remeselné aktivity)
- Rekonštrukcia a modernizácia predajných objektov a nákup technológií a zariadení pre doplnkovú výrobu a spracovanie tradičných materiálov a výrobkov
- Organizovanie pravidelných trhov a workshopov – vytváranie väzieb medzi malým a stredným podnikaním v regióne a kraji
- Podpora marketingu domácich podnikateľov, motivácia občanov využívať služby a nakupovať tovary miestnych poľnohospodárov, rybárov, remeselníkov a podnikateľov
- Podpora a vytváranie akčných plánov zamestnanosti na všetkých úrovniach a podpora nepretržitého rozvoja partnerských štruktúr na miestnej úrovni

Opatrenie 3.1.2

Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania

Aktivity:

- Propagácia a pravidelné informácie pre podnikateľov o možnostiach využívania grantov a programov zo štrukturálnych fondov
- Zapájanie miestnych podnikateľov do prípravy a realizácie projektov a grantov v prospech rozvoja obce a podnikateľského prostredia
- Pravidelné informácie o vzdelávacích programoch pre podnikateľov
- Pomoc obce a podpora podnikateľov pri ich využívaní grantov a ďalších podporných programov
- Aktívna spolupráca obce s podnikateľmi pri tvorbe ich projektov a následnej realizácii získaných programov

Opatrenie 3.1.3

Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom

Aktivity:

- Nákup a modernizácia technického vybavenia a notebookov pre obecný úrad
- Nákup a technické zabezpečenie informačných systémov obce a jej úradu
- Nákup a tvorba softwaru pre komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty
- Nákup a tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie elektronických služieb pre občanov v obci
- Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti nových informačných technológií a aplikácie nových softwarov pre pracovníkov obce na obecnom úrade

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA

Opatrenie 3.2.1

Stabilizácia a rozvoj rybárskej produkcie a poľnohospodárskej produkcie a výroby v obci

Aktivity:

- Podpora zlepšenia a zlepšenie obhospodarovania pôdy
- Podpora rozšírenia chovu rýb
- Podpora mladých farmárov, podpora obce pri zakladaní rodinných fariem, poľnohospodárskych dvorov a ďalších drobných podnikateľov v poľnohospodárstve
- Propagácia účinného využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v sektorech poľnohospodárstva a potravinárstva so zameraním na zvýšenie účinnosti využitia vody v poľnohospodárstve, zvýšenie účinnosti využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, uľahčenie dodávok a využitia obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely biohospodárstva, zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva
- Podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve
- Podpora obnovy a obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov závislých od poľnohospodárstva
- Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov rybárskej a poľnohospodárskej produkcie
- Modernizácia, oprava a budovanie poľných prístupových ciest, inžinierskych sietí a ďalšej technickej podpory pre zlepšenie chovu rýb, pre poľnohospodárstvo a ochranu životného prostredia
- Podpora projektov a investičných aktivít na ochranu životného prostredia a výrobu ekologicky nezávadných potravín
- Podpora pracovnej mobility a pomoc obce zamestnať sa v rybárstve a v poľnohospodárstve trvale alebo v sezónnych prácach ľuďom bez vzdelania a ďalším uchádzačom o zamestnanie

Opatrenie 3.2.2

Podpora rozvoja rybného hospodárstva

Aktivity:

- Podpora výstavby nových chovných zariadení a sádok
- Podpora zachovania špecifických genetických vlastností populácií chovaných miestnych línií a pôvodných línií a druhov rýb
- Podpora rozšírenia chovu rýb v sladkovodnej aquakultúre
- Obstaranie a podpora obstarania chovných sádok
- Podpora obstarania a obstaranie technológií a postupov na zlepšenie kvality chovov
- Podpora výstavby výrobných zariadení, vrátane budov
- Nákup a podpora nákupu a zavedenia technológií a postupov na zlepšenie kvality výrobkov
- Podpora výstavby a výstavba hygienicko-sanitárnych režimov
- Podpora výstavby, výstavba a obstaranie technológií na znižovanie úrovne znečisťovania životného prostredia, vypracovanie marketingových plánov, vrátane zlepšenia podmienok predaja
- Podpora výstavby a výstavba zariadení potrebných na odber, čerpanie a recirkuláciu vody, meranie prietokov vody
- Propagácia a podpora propagácie rybných výrobkov

Opatrenie 3.2.3

Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej a rybárskej produkcie, poľnohospodárskych a rybích výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb

Aktivity:

- Podpora a propagácia pravidelného predaja rybárskej produkcie a poľnohospodárskych produktov „z dvora“ v obci a v regióne
- Pravidelné organizovanie výlovu rýb a podujatí spojených s rybolovom, obecných trhov so zameraním na ochutnávku a predaj miestnych špecialít, kulinárske špeciality a nezávadné potraviny
- Marketing kvalitných rybích produktov a poľnohospodárskych produktov vo vzťahu k obyvateľom regiónu
- Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov rybárskej a poľnohospodárskej produkcie
- Podpora integrácie primárnych výrobcov do potravinového reťazca pomocou systémov kvality, propagácie na miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií
- Podpora manažmentu rizika rybárskych a poľnohospodárskych podnikov v obci
- Podpora vzniku kooperačných väzieb medzi rybármi, poľnohospodármi

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU

Opatrenie 3.3.1

Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu

Aktivity:

- Výstavba a modernizácia priestorov na stálu propagáciu a predaj rybárskej produkcie
- Výstavba a modernizácia remeselných dvorov a dielní na výroby tradičných produktov
- Výstavba a modernizácia ubytovacích zariadení pre podporu cestovného ruchu
- Výstavba sezónnej reštaurácie
- Vybudovanie informačných a náučných tabúľ v obci a okolí so zameraním na rybníky
- Zriadenie a obnova informačnej kancelárie
- Inštalácia medzinárodne uznávaných turistických značení atraktivít cestovného ruchu (kultúrne, technické, historické pamiatky a prírodné atraktivity)
- Vybudovanie a údržba náučných chodníkov
- Výstavba cyklotrasy
- Vybudovanie oddychových a relaxačných zón
- Podpora podnikania a vytvárania služieb v oblasti agroturistiky a aquakultúry

Opatrenie 3.3.2

Propagácia obce

Aktivity:

- Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva obce so zreteľom na rybárstvo
- Vytvorenie krátkodobého marketingového plánu a strednodobej marketingovej a komunikačnej stratégie obce, budovanie pozitívneho mediálneho obrazu obce
- Realizácia marketingových výstupov, pravidelná propagácia aktivít a podujatí v obci s cieľom prilákať návštevníkov z regiónu, kraja
- Pravidelná komunikácia s regionálnymi a celoštátnymi médiami, prezentácia pozitívnych výsledkov aj zaujímavostí obce
- Budovanie komunikačných a informačných väzieb v mikroregióne, spolupráca s obcami, mestami v oblasti komunikácie s médiami
- Podpora a rozvoj projektov medzinárodnej a cezhraničnej spolupráce
- Pravidelná účasť na regionálnych, národných aj medzinárodných veľtrhoch, obchodných misiách, odborných seminároch a konferenciách propagujúcich miestny cestovný ruch
- Vytvorenie propagačných materiálov obce
- Budovanie imidžu obce na základe histórie obce, rybárskych folklórnych tradícií, tvorby remeselných produktov a tradičných výrobkov, prírodných zdrojov
- Investície do prezentácie kultúrnych aktivít (kultúrne podujatia, festivaly, prezentácie národného folklóru, zvykov a tradícií, kongresov a sympózií) a remeselných dvorov
- Podpora prezentácie príležitostí strávenia voľného času (propagácia rybacích špecialít, cykloturistiky a ďalších možností v spolupráci s okolitými obcami)

Opatrenie 3.3.3

Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu

Aktivity:

- Podpora podnikateľov v oblasti služieb a doplnkových služieb v cestovnom ruchu
- Podpora účasti podnikateľov na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu doma a v zahraničí
- Prevádzkovanie malých predajných miest pre návštevníkov obce s cieľom predaja tradičných výrobkov (ľudovo-umelecké výrobky a i.) a poľnohospodárskych produktov
- Podpora organizovania tradičných jarmokov a trhov
- Pravidelné informácie o využívaní dotačných programov pre podnikateľov v cestovnom ruchu
- Metodická a asistenčná podpora obce malým a stredným podnikateľom v oblasti cestovného ruchu

23. INDIKÁTORY OPATRENÍ

Ambíciou Plánu rozvoja obce Senné je v najväčšej miere naplniť jeho očakávania. Programová časť Plánu rozvoja vo svojich Opatreniach a Aktivitách presne identifikuje potreby obce. Tieto Aktivity upresňujú a dopĺňajú identifikátory a ich číselné (explicitné) vyjadrenie počiatočného a želaného stavu. Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov pre jednotlivé Opatrenia a sú zároveň aj základným faktorom pri tvorbe kritérií pre čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu. Na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým Opatreniam je možné takto jednoducho monitorovať priebežné plnenie a realizáciu jednotlivých Aktivít.

Tabuľka Merateľné ukazovatele realizácie aktivít

OPATRENIE		MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	MERATEĽNÝ UKAZOVATEĽ	STAV V ROKU 2015	STAV V ROKU 2022
1.1.1	Využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov a podpora výhodných podmienok pre priamych investorov	technická infraštruktúra	m	0	500
1.1.2	Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci	postavené obecné byty	počet	0	6
		postavené nízkoštandardné byty	počet	0	10
1.1.3	Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj	kamerový systém	počet kamier	0	20

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

	ochrany majetku obce				
1.1.4	Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení	komunitné centrá	počet	0	1
1.2.1	Rozvoj aktívnej politiky trhu práce, posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitosti na trhu práce	dhodobo nezamestnaní	počet		
		nezamestnaní absolventi	počet		
1.2.2	Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce	zamestnaní v regióne	počet		
1.3.1	Budovanie sociálneho zázemia v obci	kapacita škôlky pre seniorov	počet	0	15
		terénna opatrovateľská služba	počet	0	15
1.3.2	Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	predaj z dvora	počet	0	5
1.3.3	Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	rekonštrukcia športového areálu	m ²	0	2 500
		športové kluby	počet	0	1
1.3.4	Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	rybárske podujatia	počet	0	2
2.1.1	Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce	opravené miestne komunikácie	m	0	1 000
2.1.2	Rozvoj dopravnej obslužnosti obce	-	-		
2.1.3	Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	informačné tabule	počet	0	10
2.2.1	Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	obecná kanalizácia	m	0	3 000
2.2.2	Podpora ekologického nakladania s odpadom	odstránenie nelegálnych skládok	m ²	0	500
		obecná kompostáreň	m ²	0	400
2.3.1	Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	rekonštrukcia budov na energeticky úsporné	m ²	0	2 000
2.3.2	Ochrana podzemných a povrchových vôd	čistička odpadových vôd	počet	0	1
2.3.3	Zapojenie obce do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien	úprava potoka	m	0	500
2.3.4	Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obci	údržba potokových korýt	m	0	500
2.3.5	Obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine	poľné prístupové cesty	m	0	700
2.3.6	Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov	kaštieľ	€	0	70 000
3.1.1	Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov	noví podnikatelia	počet	0	20
3.1.2	Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	nenávratné finančné prostriedky	€	0	100 000
3.1.3	Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom	software	počet	0	6
3.2.1	Stabilizácia a rozvoj rybárskej produkcie a poľnohospodárskej produkcie a výroby v obci	samostatne hospodáriaci roľníci	počet	10	15

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

3.2.2	Podpora rozvoja rybného hospodárstva	plochy chovu rýb	m²		
3.2.3	Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej a rybárskej produkcie, poľnohospodárskych a rybích výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb	podnikatelia v rybárstve	počet	1	6
3.3.1	Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu	ubytovacie zariadenie	počet	0	2
		stravovacie zariadenie	počet	0	2
3.3.2	Propagácia obce	propagačný materiál	počet	0	5
3.3.3	Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	podnikatelia v službách cestovného ruchu	počet	0	5

Zdroj: vlastné spracovanie

D REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť Plánu rozvoja obce Senné identifikuje manažment riadenia, popisuje organizačné zabezpečenie realizácie Aktivít, systém monitorovania a hodnotenia plnenia Programu rozvoja obce, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

24. MANAŽMENT PLÁNU ROZVOJA OBCE

Obecné zastupiteľstvo

je najvyšším orgánom riadenia a realizácie Plánu rozvoja obce. Schvaľuje Plán rozvoja obce, jeho aktualizáciu a aktualizáciu jeho častí a schvaľuje hodnotiacu správu realizácie. Vymedzuje činnosť pri operatívnom riadení Plánu rozvoja obce a menuje členov Riadiacej skupiny a členov Pracovných skupín pre jednotlivé problémové oblasti.

Obecné zastupiteľstvo ďalej: kontroluje dosahovanie stanovených cieľov, pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie, schvaľuje partnerstvá územnej spolupráce s orgánmi a inštitúciami všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov Plánu rozvoja. Schvaľuje a koordinuje partnerstvá územnej spolupráce aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom za účelom naplnenia Aktivít Plánu rozvoja obce. Má na zreteli vyvážený rozvoj územia.

Starosta

je koordinátorom a manažérom realizácie Plánu rozvoja obce. Zvoláva pravidelné stretnutia k Plánu rozvoja, navrhuje obecnému zastupiteľstvu na schválenie jednotlivé námety a podnety na realizáciu projektov.

Riadiaca skupina

plní funkciu poradného a iniciatívneho orgánu obecného zastupiteľstva v otázkach Plánu rozvoja. Je zložená z troch členov, ktorých zvolilo obecné zastupiteľstvo. Dohliada a zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom Plánu rozvoja a Akčných plánov. V súčinnosti s obecným zastupiteľstvom pripravila víziu, stratégiu, aktivity strategického rozvoja obce, koordinuje spoluprácu s externým prostredím na vypracovaní Plánu rozvoja.

Riadiaca skupina ďalej: analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty. Sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom. Vede databázy kontaktov, vede prehľad o organizáciách tretieho sektora a podnikateľoch.

Pracovné skupiny

sú vytvorené k jednotlivým problémovým oblastiam Plánu rozvoja obce. Pripravujú na prerokovanie vymedzenie prioritných projektov, plán ich realizácie, využitie zdrojov financovania, plán

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

dofinancovania projektu, hodnotenie realizácie a dopadu projektov a iné. Pracovné skupiny sú zložené z odborníkov na jednotlivé problémové oblasti. Členov pracovnej skupiny schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Realizácia Plánu rozvoja vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a cudzích zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy. Odporúča sa zriadenie plateného zamestnanca obce, aspoň na čiastočný úväzok za účelom získavania cudzích nenávratných prostriedkov, administrovanie eurofondov, komunikáciu s verejným obstarávateľom či stavebným dohľadom. Zriaďovanie ďalších orgánov v súvislosti s Plánom rozvoja obce je bezpredmetné.

25. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PLÁNU ROZVOJA OBCE

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie Plánu rozvoja obce patria aj **monitorovanie a hodnotenie** na úrovni programu ako celku aj jednotlivých aktivít.

Základom aktuálneho prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie aktuálnych projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov Plánu a na dosahovanie cieľov Plánu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie Plánu daný aj externými faktormi mimo dosahu Plánu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny ale aj výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe Plánu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom Plánu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu Plánu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nie sú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces rozvoja. Monitorovanie aj hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení Plánu rozvoja obce v rozsahu zadaných úloh a zodpovedností.

25.1 MONITOROVANIE PLÁNU ROZVOJA OBCE

Úlohou obce a jej manažmentu je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia Plánu rozvoja. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie Opatrení a Aktivít Plánu rozvoja s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre manažment vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie Plánu rozvoja, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o realizácii Plánu rozvoja.

Monitorovanie na úrovni Priorít a Cieľov Plánu rozvoja ako celku bude zabezpečovať **Riadiaca skupina**. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie Plánu rozvoja a pre prijímanie rozhodnutí obecného zastupiteľstva, či je potrebné Plán rozvoja aktualizovať, meniť alebo dopĺňať. Zároveň sú tieto údaje využívané v procese priebežného hodnotenia Plánu rozvoja. Monitorovanie prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov definovaných v predchádzajúcej časti Plánu rozvoja. Riadiaca skupina využíva informácie monitorovania Priorít a Cieľov ako podklad pre priebežné hodnotenie Plánu rozvoja, samostatnú monitorovaciu správu Priorít a Cieľov nepripravuje.

V súvislosti s implementáciou Plánu rozvoja je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov (aktivít) zabezpečované zodpovednými projektovými manažermi. Na rozdiel od monitorovania Priorít a Cieľov tuto je potrebné pravidelne pripravovať a schvaľovať monitorovaciu správu. Harmonogram prekladania monitorovacej správy vyplýva z každého realizovaného projektu individuálne. Monitorovacia správa má spravidla aj predpísanú štruktúru a povinné náležitosti podľa pokynov v projekte.

25.2 HODNOTENIE PLÁNU ROZVOJA OBCE

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie Plánu rozvoja, jeho súlad s Cieľmi stanovenými v Pláne rozvoja, analyzuje účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia jednotlivých Opatrení a Aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas platnosti Plánu rozvoja obce sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení platnosti Plánu rozvoja vykonať následné hodnotenie. Výsledky hodnotenia Plánu rozvoja sa zverejnia podľa platnej legislatívy.

Pri hodnotení Plánu rozvoja je potrebné prihliadať na skutočnosť, že stratégiu Plánu rozvoja obce pripravovali reprezentanti obce v určitom reálnom čase a v súlade so svojimi programovými vyhláseniami a predstavami v reálnom čase. Nie všetky ambície ostávajú vplyvom času a rozvoja aktuálne a reálne, nie všetky aktivity ostávajú prioritné a nie všetky ciele je možné zrealizovať. Niektoré aktivity môžu vychádzať z momentálnej situácie v obci, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. Plán rozvoja obce nie je dogma a nie je to nemenný materiál, je to vytýčenie dlhodobých Priorít a Cieľov obce z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecné zastupiteľstvo môže tento materiál dopĺňať a aktualizovať.

Priebežné hodnotenie je séria hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Plánu rozvoja skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť plánovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Plánu rozvoja vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Plánu až po predloženie Záverečnej správy Plánu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne, minimálne raz za dva roky. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenia predkladá Riadiaca skupina obecnému zastupiteľstvu najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy Priorít a Cieľov aj monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného Plánu rozvoja. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutie obecného zastupiteľstva pri ďalšom riadení realizácie Plánu rozvoja za účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných priorít a cieľov. Výstupom priebežného hodnotenia je **Hodnotiaci správa**.

Následné hodnotenie Plánu rozvoja skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv na rozvoj obce. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania Plánu rozvoja ako celku a identifikuje osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je **Záverečná správa o hodnotení Plánu rozvoja obce Senné**. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie Plánu rozvoja. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí Riadiaca skupina, ktorá ju do 6 mesiacov od ukončenia platnosti Plánu rozvoja predkladá obecnému zastupiteľstvu na vedomie.

Hodnotiaci správa a Záverečná správa o hodnotení nemajú predpísanú presnú formu, k náležitostiam správ patrí: aké obdobie hodnotí, akú úroveň Plánu hodnotí (Ciele, Opatrenia, Aktivity), aký bol očakávaný, želaný výsledok, plánovaný termín realizácie, rozpočet vnútorných aj externých zdrojov a aký je skutočný výsledok. Správa by mala v závere analyzovať dôvody nesplnených očakávaní a navrhnúť efektívny spôsob nápravy – aktualizáciu Plánu rozvoja, v prípade ukončenia jeho platnosti navrhnúť pri ďalšom schvaľovaní iné priority a ciele. Zo správy má byť zrejmé kto ju pripravil, na základe akého monitorovania a ďalších vstupných informácií. Správu berie obecné zastupiteľstvo na vedomie.

Tabuľka Časový harmonogram monitorovania a hodnotenia Plánu rozvoja

HODNOTENIE	ČASOVÝ PLÁN	PERIODICITA/DŮVODY
PRIEBEŽNÝ MONITORING	2016, 2017, 2019, 2021	z dôvodu aktualizácie Plánu rozvoja
OPERATÍVNY MONITORING	podľa realizácie projektov	
PRIEBEŽNÉ HODNOTENIE ČASTI PLÁNU ROZVOJA	2016, 2017, 2019, 2021	
AD HOC MIMORIADNE HODNOTENIE	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených priorít a potreby iných cieľov
ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE	v závere platnosti Plánu rozvoja	

Zdroj: vlastné spracovanie

26. KOMUNIKÁCIA PLÁNU ROZVOJA

Starosta ako reprezentant obce bude dohliadať na zverejnenie hodnotiacich správ pre obyvateľov a ďalšie zainteresované subjekty na verejnej časti obecného zastupiteľstva a prostredníctvom web stránky samosprávy obce, aby mala verejnosť pravidelné priebežné informácie o stave implementácie Plánu rozvoja, o realizácii prebiehajúcich projektov ako aj informácie o možnostiach získania nenávratných finančných prostriedkov v rámci partnerstva s obcou. Za komunikáciu s poslancami aj s verejnosťou je zodpovedný starosta obce.

27. AKČNÝ PLÁN NA ROKY 2016 - 2017

Tabuľka Akčný plán 2016 - 2017

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
Opatrenie 1.1.4			
Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení			
Aktivita Rekonštrukcia budovy sušiarne, jej modernizácia na využívanie komunitného centra pre marginalizovanú skupinu obyvateľov	2016	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 1.3.3			
Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí			
Aktivita Výstavba a modernizácia multifunkčného ihriska	2016	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výstavba, modernizácia a údržba detského ihriska	2017	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Dostavba, rozšírenie a modernizácia domu kultúry	2017	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.1			
Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce			
Aktivita Výstavba, oprava a rekonštrukcia chodníkov a priekop	2016	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Budovanie a modernizácia zastávok verejnej dopravy a prístreškov na čakanie	2016	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.1.3			
Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev			

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

Aktivita Výsadba a údržba zelene v obci s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obci	2016 - 2017	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.3.1 Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie			
Aktivita Rekonštrukcia budovy obecného úradu s cieľom zníženia energetickej zaťaženia a úspory energií	2016 - 2017	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 3			
Opatrenie 3.1.3 Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom			
Aktivita Nákup a modernizácia technického vybavenia a notebookov pre obecný úrad	2016 - 2017	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Nákup a technické zabezpečenie informačných systémov obce a jej úradu	2016 - 2017	obec, starosta	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Senné, 2015

E FINANČNÁ ČASŤ

Zdroje financovania Cieľov, Opatrení a Aktivít, definovaných v Pláne rozvoja obce Senné tvoria dôležitú časť dokumentu. Finančný plán je reálnym odrazom schopnosti obce realizovať konkrétne Aktivity a tým aj životaschopnosti celého dokumentu. Náročnosť viacerých plánovaných aktivít predpokladá viaczdrojové financovanie.

Aktuálna legislatíva umožňuje pre regionálny rozvoj využívať okrem vlastných zdrojov (rozpočet obce) aj zdroje zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev, zo štátnych účelových fondov, z prostriedkov fyzických osôb, z prostriedkov právnických osôb, z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií i ďalších subjektov. Doplnkovým zdrojom sú finančné prostriedky z Európskej únie.

Plán rozvoja obce Senné je rozvojovým dokumentom obce. Obec v nadväznosti na strategickú, programovú aj finančnú časť tohto dokumentu každoročne pripraví svoj rozpočet (jednoročný aj viacročný) tak, aby bola pripravená finančne zvládnuť plánované aktivity, aj v súvislosti s Akčným plánom na daný rok a s využitím možností externých zdrojov. Plán rozvoja obce je strednodobým rozvojovým dokumentom. Obec pri jeho schvaľovaní zobrala do úvahy fakt, že z dôvodu strednodobosti (do roku 2022) nie je možné finančnú časť plánovaných aktivít čo do objemu plánovaných finančných prostriedkov presne vymedziť, len rámcovo predpokladať. Spresňujúci finančný plán je preto dynamicky sa vyvíjajúcou časťou Plánu rozvoja. Do jeho finálnej podoby vstupujú viaceré faktory, predovšetkým miera inflácie a vývoj cien prác a tovarov všeobecne. Obec Senné sa každoročne bude zodpovedne v rámci prípravy rozpočtu obce venovať aj rozsahu objemu kapitoly pre aktivity vyplývajúce z Plánu rozvoja obce. Finančné manažovanie aktivít tak bude každoročne pripravené v reálnom objeme možností a potrieb. Zodpovedný prístup s ambíciou naplniť očakávané Ciele Plánu rozvoja deklaruje obec Senné rámcovým rozpočtom k jednotlivým Opatreniam.

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

OPATRENIE	TERMIN REALIZÁCIE	CELKOVÝ OBJEM*	VLASTNÉ ZDROJE	VEREJNÉ ZDROJE*	UVEROVÉ ZDROJE*	SÚKROMNÉ ZDROJE*
1.1.1 Využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov a podpora výhodných podmienok pre priamych investorov	2020	20 000	max. 5%	19 000	0	0
1.1.2 Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti byvania v obci	2018	90 000	max. 5%	85 500	0	0
1.1.3 Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obce	2019	5 000	max. 5%	4 750	0	0
1.1.4 Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení	2016	40 000	max. 5%	38 000	0	0
1.2.1 Rozvoj aktívnej politiky trhu práce, posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce	2020 - 2022	15 000	max. 5%	14 250	0	0
1.2.2 Zvýšenie kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce	2020 - 2022	15 000	max. 5%	14 250	0	0
1.3.1 Budovanie sociálneho zázemia v obci	2019 - 2020	90 000	max. 5%	85 500	0	0
1.3.2 Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	2019	30 000	max. 5%	28 500	0	0
1.3.3 Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	2016 - 2017	90 000	max. 5%	85 500	0	0
1.3.4 Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	2018 - 2022	25 000	max. 5%	23 750	0	0
2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce	2016	25 000	max. 5%	23 750	0	0
2.1.2 Rozvoj dopravnej obslužnosti obce	2018 - 2020	15 000	max. 5%	14 250	0	0
2.1.3 Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	2016 - 2017	10 000	max. 5%	9 500	0	0
2.2.1 Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	2018 - 2020	90 000	max. 5%	85 500	0	0
2.2.2 Podpora ekologického nakladania s odpadom	2018 - 2020	45 000	max. 5%	42 750	0	0
2.3.1 Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	2016 - 2017	45 000	max. 5%	42 750	0	0
2.3.2 Ochrana podzemných a povrchových vôd	2018	10 000	max. 5%	9 500	0	0
2.3.3 Zapojenie obce do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien	2018 - 2020	30 000	max. 5%	28 500	0	0
2.3.4 Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obci	2019 - 2020	20 000	max. 5%	19 000	0	0

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

2.3.5 Obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine	2019	10 000	max. 5%	9 500	0	0
2.3.6 Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov	2018 - 2022	50 000	max. 5%	47 500	0	0
3.1.1 Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov	2020 - 2022	15 000	max. 5%	14 250	0	0
3.1.2 Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	2018 - 2022	25 000	max. 5%	23 750	0	0
3.1.3 Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu a online dostupnosť služieb a portálov verejnej správy občanom a podnikateľom	2016 - 2017	30 000	max. 5%	28 500	0	0
3.2.1 Stabilizácia a rozvoj rybárskej produkcie a poľnohospodárskej produkcie a výroby v obci	2018 - 2022	25 000	max. 5%	23 750	0	0
3.2.2 Podpora rozvoja rybného hospodárstva	2018 - 2022	25 000	max. 5%	23 750	0	0
3.2.3 Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej a rybárskej produkcie, poľnohospodárskych a rybích výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb	2018 - 2022	25 000	max. 5%	23 750	0	0
3.3.1 Rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu	2018 - 2022	50 000	max. 5%	47 500	0	0
3.3.2 Propagácia obce	2018 - 2022	10 000	max. 5%	9 500	0	0
3.3.3 Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	2018 - 2022	10 000	max. 5%	9 500	0	0

*Uvádzané v €

Zdroj: obec Senné, 2015

Finančná náročnosť Plánu rozvoja obce Senné počas jeho platnosti a predpokladaný objem vlastných zdrojov počas jednotlivých rokov deklaruje ambície obce a jej reprezentantov zabezpečiť rozvoj a zlepšiť podmienky života svojich občanov.

Tabuľka Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	ROK							SPOLU
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
L'UDIA A KVALITA ŽIVOTA*	70 000	60 000	95 000	80 000	85 000	15 000	15 000	420 000
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE*	45 000	40 000	80 000	90 000	80 000	10 000	10 000	355 000
EKONOMICKÝ ROZVOJ A RIADENIE OBCE*	15 000	15 000	34 000	34 000	39 000	39 000	39 000	215 000

*Uvádzané v €

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Schválená aktualizácia Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Senné je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové Aktivity a Opatrenia, respektíve, môžu sa niektoré Aktivity a Opatrenia zrušiť. Služí ako rozvojový dokument pre obec a jej obyvateľov a podnikateľské zázemie. Vykonateľnosť jednotlivých Aktivít, Opatrení a dosiahnutie stanovených Cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorit. Dôležitým faktorom sú aj komplikované vlastnícke vzťahy v obci. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých Aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja obce. Realizátorom Plánu rozvoja obce Senné nie je len samotná obec, ale aj obyvatelia, miestni podnikatelia, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obce sa pri jednotlivých opatreniach počíta s viacdrojovým financovaním.

Realizáciu Plánu rozvoja riadi manažment obce. Riadenie realizácie je založené na orgánoch obce. Raz ročne reprezentanti obce priebežne vyhodnotia realizáciu Plánu rozvoja a Akčných plánov na daný rok. Zároveň dohodnú Akčné plány na najbližší rok.

Plán rozvoja obce – ako strednodobý dokument – je možné kedykoľvek aktualizovať. Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v obci a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorit a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzkať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na ročné hodnotenie. Komplexná aktualizácia Plánu rozvoja sa bude realizovať pred ukončením platnosti súčasného dokumentu.

Plán rozvoja obce je uverejnený na webovej stránke obce a je tak prístupný obyvateľom, podnikateľom aj širokej verejnosti. Plán rozvoja nerieši a ani neuplývajú na územia NATURA 2000.

SCHVÁLENIE PLÁNU ROZVOJA OBCE

DOKUMENT	<p>PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ</p> <p>ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU:</p> <p>ÚVOD: táto časť dokumentu obsahuje obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia a stručný popis inštitucionálneho a časového zabezpečenia spracovania PHSR;</p> <p>ANALYTICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu územia; je členená na ANALÝZU VNÚTORNÉHO PROSTREDIA, ANALÝZU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA, hodnotenie realizácie existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov a zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT);</p> <p>STRATEGICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, a výber a popis strategických cieľov v jednotlivých oblastiach rozvoja;</p> <p>PROGRAMOVÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt;</p> <p>REALIZAČNÁ ČASŤ: je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných plánov;</p> <p>FINANČNÁ ČASŤ: obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce;</p> <p>ZÁVER: obsahuje finalizáciu dokumentu a jeho predloženie na schválenie;</p>
SPRACOVANIE	<p>FORMA SPRACOVANIA:</p> <p>Plán rozvoja obce Senné je spracovaný „na kľúč“ s podporou reprezentantov zúčastnených na jeho tvorbe a spracovaní. Pri spracovaní Plánu rozvoja je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Plánu rozvoja boli doplňované, pripomienkované poslancami s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol obecný úrad, Štatistický úrad, Katastrálny úrad a ďalšie. Spracovatelia vychádzali z poznatkov od manažmentu obce, využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Plán rozvoja obce je</p>

PLÁN ROZVOJA OBCE SENNÉ

	<p>v súlade s koncepcnými dokumentmi vyššieho územného celku aj v súlade s aktuálnou legislatívou.</p> <p>OBDOBIE SPRACOVANIA: Plán rozvoja obcí bol spracovaný v období júl 2015 – november 2015</p> <p>RIADIACA SKUPINA: Pozostáva z 3 členov a k príprave Plánu rozvoja sa členovia riadiaceho tímu stretli 2x.</p> <p>PRACOVNÁ SKUPINA: Pozostáva z 7 členov a k príprave Plánu rozvoja sa členovia pracovnej skupiny stretli 2x.</p> <p>NÁKLADY NA SPRACOVANIE: Plán rozvoja obce bol spracovaný v nadväznosti na Zmluvu o dielo medzi obcou Senné a spracovateľom za dohodnutú cenu za dielo.</p>
PREROKOVANIE	Plán rozvoja obce Senné bol prerokovaný a pripomienkovaný na obecnom zastupiteľstve dňa: 2. 12. 2015
SCHVÁLENIE	Plán rozvoja obce Senné bol schválený na obecnom zastupiteľstve dňa: 2. 12. 2015

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

PHSR – Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja